

Socialutskottets betänkande 2024/25:SoU15

Stöd till personer med funktionsnedsättning

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen avslår samtliga motionsyrkanden, främst med hänvisning till pågående arbete. Motionsyrkandena handlar bl.a. om rättigheter och levnadsvillkor för personer med funktionsnedsättning, habilitering, hjälpmedel och bilstöd.

I betänkandet finns 26 reservationer (S, SD, V, C, MP).

Behandlade förslag

Cirka 130 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2024/25.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	7
Utskottets överväganden	8
Rättigheter och levnadsvillkor för personer med funktionsnedsättning	8
Utskottets ställningstagande	18
Stöd till personer med funktionsnedsättning	20
Utskottets ställningstagande	43
Habilitering och hjälpmedel m.m.	45
Utskottets ställningstagande	49
Bilstöd	50
Utskottets ställningstagande	51
Motioner som bereds förenklad	51
Utskottets ställningstagande	51
Reservationer	52
1. Livsvillkor för personer med funktionsnedsättning, punkt 1 (MP)	52
2. Funktionsrättsorganisationer, punkt 2 (V)	52
3. Funktionsrättsorganisationer, punkt 2 (MP)	53
4. Tillgänglighet till digital teknik m.m., punkt 3 (SD)	53
5. Tillgänglighet till digital teknik m.m., punkt 3 (V, C)	54
6. Våld mot personer med funktionsnedsättning, punkt 4 (SD)	54
7. Våld mot personer med funktionsnedsättning, punkt 4 (V, MP)	55
8. Tillgång till insatser enligt LSS, punkt 6 (MP)	56
9. Rätt till personlig assistans vid sjukhusvistelse, punkt 7 (SD)	56
10. Rätt till personlig assistans vid sjukhusvistelse, punkt 7 (C)	57
11. Rätt till personlig assistans vid sjukhusvistelse, punkt 7 (MP)	58
12. Det schabloniserade föräldraavdraget, punkt 8 (S)	58
13. Det schabloniserade föräldraavdraget, punkt 8 (V, MP)	59
14. Det schabloniserade föräldraavdraget, punkt 8 (C)	59
15. Insatsen ledsagning, punkt 9 (S, V, C, MP)	60
16. Uppräkning av assistansersättningen, punkt 10 (S, V, C, MP)	61
17. Indexerad finansieringsmodell för assistansersättning, punkt 11 (SD)	61
18. Indexerad finansieringsmodell för assistansersättning, punkt 11 (V, MP)	62
19. Personliga assistenter, punkt 12 (S)	62
20. Personligt ombud m.m., punkt 13 (MP)	63
21. Boendefrågor, punkt 14 (V)	64
22. Hjälpmedelslag m.m., punkt 15 (S)	64
23. Hjälpmedelslag m.m., punkt 15 (V, MP)	65
24. Hjälpmedelslag m.m., punkt 15 (C)	65
25. Uppdrag kring rehabilitering, habilitering och hjälpmedel m.m., punkt 16 (MP)	66
26. Bilstöd, punkt 19 (S)	66
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	68
Motioner från allmänna motionstiden 2024/25	68
<i>Bilaga 2</i>	
Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet	82

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Rättigheter och levnadsvillkor för personer med funktionsnedsättning

1. Livsvillkor för personer med funktionsnedsättning

Riksdagen avslår motion

2024/25:3055 av Ulrika Westerlund m.fl. (MP) yrkande 69.

Reservation 1 (MP)

2. Funktionsrättsorganisationer

Riksdagen avslår motionerna

2024/25:1922 av Nadja Awad m.fl. (V) yrkande 2 och

2024/25:2631 av Ulrika Westerlund m.fl. (MP) yrkandena 1 och 2.

Reservation 2 (V)

Reservation 3 (MP)

3. Tillgänglighet till digital teknik m.m.

Riksdagen avslår motionerna

2024/25:1367 av Carina Ståhl Herrstedt m.fl. (SD) yrkande 4 och

2024/25:2951 av Martina Johansson m.fl. (C) yrkande 58.

Reservation 4 (SD)

Reservation 5 (V, C)

4. Våld mot personer med funktionsnedsättning

Riksdagen avslår motionerna

2024/25:1922 av Nadja Awad m.fl. (V) yrkande 16 och

2024/25:3029 av Carina Ståhl Herrstedt m.fl. (SD) yrkande 3.

Reservation 6 (SD)

Reservation 7 (V, MP)

5. Nationellt intyg för personer med funktionsnedsättning

Riksdagen avslår motion

2024/25:562 av Dan Hovskär (KD).

Stöd till personer med funktionsnedsättning

6. Tillgång till insatser enligt LSS

Riksdagen avslår motionerna

2024/25:712 av Daniel Persson (SD) och

2024/25:3054 av Ulrika Westerlund m.fl. (MP) yrkande 5.

Reservation 8 (MP)

7. Rätt till personlig assistans vid sjukhusvistelse

Riksdagen avslår motionerna

2024/25:2951 av Martina Johansson m.fl. (C) yrkande 51 i denna del,
 2024/25:3029 av Carina Ståhl Herrstedt m.fl. (SD) yrkande 1 och
 2024/25:3054 av Ulrika Westerlund m.fl. (MP) yrkande 7 i denna del.

Reservation 9 (SD)

Reservation 10 (C)

Reservation 11 (MP)

8. Det schabloniserade föräldraavdraget

Riksdagen avslår motionerna

2024/25:1922 av Nadja Awad m.fl. (V) yrkande 27,
 2024/25:2006 av Carina Ståhl Herrstedt m.fl. (SD) yrkande 1,
 2024/25:2951 av Martina Johansson m.fl. (C) yrkande 50 och
 2024/25:3022 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S) yrkande 143.

Reservation 12 (S)

Reservation 13 (V, MP)

Reservation 14 (C)

9. Insatsen ledsagning

Riksdagen avslår motionerna

2024/25:801 av Ulrika Westerlund m.fl. (MP),
 2024/25:1367 av Carina Ståhl Herrstedt m.fl. (SD) yrkandena 1 och 2,
 2024/25:1922 av Nadja Awad m.fl. (V) yrkande 24,
 2024/25:2386 av Magnus Persson m.fl. (SD) yrkande 15,
 2024/25:2951 av Martina Johansson m.fl. (C) yrkande 53,
 2024/25:3022 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S) yrkande 150 och
 2024/25:3055 av Ulrika Westerlund m.fl. (MP) yrkande 70 i denna del.

Reservation 15 (S, V, C, MP)

10. Uppräkning av assistansersättningen

Riksdagen avslår motionerna

2024/25:1740 av Carina Ståhl Herrstedt m.fl. (SD) yrkande 2,
 2024/25:2951 av Martina Johansson m.fl. (C) yrkande 54,
 2024/25:3022 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S) yrkande 145 och
 2024/25:3055 av Ulrika Westerlund m.fl. (MP) yrkande 70 i denna del.

Reservation 16 (S, V, C, MP)

11. Indexerad finansieringsmodell för assistansersättning

Riksdagen avslår motionerna

2024/25:1740 av Carina Ståhl Herrstedt m.fl. (SD) yrkande 3,
 2024/25:1922 av Nadja Awad m.fl. (V) yrkande 22 och
 2024/25:3054 av Ulrika Westerlund m.fl. (MP) yrkande 1 i denna del.

Reservation 17 (SD)

Reservation 18 (V, MP)

12. Personliga assistenter

Riksdagen avslår motionerna

2024/25:102 av Gudrun Brunegård (KD) och

2024/25:3022 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S) yrkande 146.

Reservation 19 (S)

13. Personligt ombud m.m.

Riksdagen avslår motionerna

2024/25:1333 av Ulrika Westerlund m.fl. (MP) yrkande 2,

2024/25:2713 av Ann-Sofie Lifvenhage (M) och

2024/25:3055 av Ulrika Westerlund m.fl. (MP) yrkandena 31–38.

Reservation 20 (MP)

14. Boendefrågor

Riksdagen avslår motion

2024/25:1922 av Nadja Awad m.fl. (V) yrkande 26.

Reservation 21 (V)

Habilitering och hjälpmedel m.m.

15. Hjälpmedelslag m.m.

Riksdagen avslår motionerna

2024/25:803 av Ulrika Westerlund m.fl. (MP),

2024/25:2951 av Martina Johansson m.fl. (C) yrkande 59,

2024/25:3022 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S) yrkande 152 och

2024/25:3055 av Ulrika Westerlund m.fl. (MP) yrkande 50.

Reservation 22 (S)

Reservation 23 (V, MP)

Reservation 24 (C)

16. Uppdrag kring rehabilitering, habilitering och hjälpmedel m.m.

Riksdagen avslår motion

2024/25:3055 av Ulrika Westerlund m.fl. (MP) yrkandena 46 och 47.

Reservation 25 (MP)

17. Bidrag för glasögon till vissa barn och unga

Riksdagen avslår motion

2024/25:2309 av Annika Strandhäll m.fl. (S).

18. Nationellt kunskapscenter för dövfrågor

Riksdagen avslår motion

2024/25:1252 av Jessica Rodén och Louise Thunström (båda S) yrkande 1.

*Bilstöd***19. Bilstöd**

Riksdagen avslår motion

2024/25:3022 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S) yrkande 151.

Reservation 26 (S)

*Motioner som bereds förenklat***20. Motioner som bereds förenklat**

Riksdagen avslår de motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

Stockholm den 25 februari 2025

På socialutskottets vägnar

Christian Carlsson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Christian Carlsson (KD), Fredrik Lundh Sammeli (S), Carina Ståhl Herrstedt (SD), Yasmine Bladelius (S), Carita Boulwén (SD), Jesper Skalberg Karlsson (M), Anna Vikström (S), Leonid Yurkovskiy (SD), Gustaf Lantz (S), Malin Höglund (M), Christofer Bergenblock (C), Mona Olin (SD), Nils Seye Larsen (MP), Karin Sundin (S), Thomas Ragnarsson (M), Maj Karlsson (V) och Malin Danielsson (L).

Redogörelse för ärendet

I betänkandet behandlar utskottet ca 130 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2024/25. Motionsyrkandena handlar bl.a. om rättigheter och levnadsvillkor för personer med funktionsnedsättning, habilitering, hjälpmedel och bilstöd. Av dessa behandlas ca 80 motionsyrkanden i förenklad ordning eftersom de tar upp samma eller i huvudsak samma frågor som riksdagen har behandlat tidigare under valperioden.

Förslagen i motionerna finns i bilaga 1. I bilaga 2 finns en förteckning över de motionsförslag som behandlas i förenklad ordning.

Vid sammanträdet den 23 januari 2025 lämnade företrädare för Riksrevisionen information om granskningsrapporten Från vision till verklighet – sektorsansvaret i funktionshinderspolitiken (RiR 2024:22).

Vid sammanträdet den 28 januari 2025 lämnade statsrådet Camilla Waltersson Grönvall (M) information om arbetet med utredningen om ett statligt huvudmannaskap för personlig assistans (SOU 2023:9).

Utskottets överväganden

Rättigheter och levnadsvillkor för personer med funktionsnedsättning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om bl.a. livsvillkor för personer med funktionsnedsättning, funktionsrättsorganisationer, tillgänglighet till digital teknik, våld mot personer med funktionsnedsättning och ett nationellt intyg för personer med funktionsnedsättning.

Jämför reservation 1 (MP), 2 (V), 3 (MP), 4 (SD), 5 (V, C), 6 (SD) och 7 (V, MP).

Motionerna

Livsvillkor för personer med funktionsnedsättning

I kommittémotion 2024/25:3055 av Ulrika Westerlund m.fl. (MP) yrkande 69 föreslås ett tillkännagivande om vikten av att genomföra förändringar som sammantaget förbättrar livsvillkor och förutsättningar för självständigt liv och hälsa. Motionärerna anför bl.a. att allt som förbättrar villkoren för personer med funktionsnedsättning kan samtidigt sägas förbättra möjligheten till hälsa och förebygga ohälsa.

Funktionsrättsorganisationer

I kommittémotion 2024/25:1922 av Nadja Awad m.fl. (V) yrkande 2 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör säkerställa goda och långsiktiga villkor för funktionsrättsrörelsen.

I kommittémotion 2024/25:2631 av Ulrika Westerlund m.fl. (MP) yrkande 1 föreslås ett tillkännagivande om att se över det statliga anslaget till funktionsrättsorganisationer och utreda möjligheten att höja detta. I yrkande 2 föreslås ett tillkännagivande om att under denna översyn också utreda kriterierna för bidragsgivningen för att säkerställa att alla relevanta organisationer har möjlighet att söka stöd för sitt arbete.

Tillgänglighet till digital teknik m.m.

I kommittémotion 2024/25:1367 av Carina Ståhl Herrstedt m.fl. (SD) yrkande 4 föreslås ett tillkännagivande om att säkerställa förbättrade möjligheter till utbildning och support i användningen av digital teknik.

I kommittémotion 2024/25:2951 av Martina Johansson m.fl. (C) yrkande 58 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör utreda hur digitala tjänster, såsom banktjänster, digital signering och digital identifiering, kan

tillgängliggöras på lika villkor även för personer som har funktionsnedsättningar som försvårar eller omöjliggör tillgången till dessa tjänster i dag.

Våld mot personer med funktionsnedsättning

I kommittémotion 2024/25:3029 av Carina Ståhl Herrstedt m.fl. (SD) yrkande 3 föreslås ett tillkännagivande om en nationell uppföljning för att säkerställa att kommunerna fullföljer sina skyldigheter när det gäller det förebyggande arbetet kring våld mot personer med funktionsnedsättning.

I kommittémotion 2024/25:1922 av Nadja Awad m.fl. (V) yrkande 16 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör initiera ett arbete hos berörda myndigheter för att säkerställa att utvecklingen av våld och övergrepp mot personer med funktionsnedsättning kan följas genom statistik och indikatorer, uppdelat utifrån kön.

Nationellt intyg för personer med funktionsnedsättning

I motion 2024/25:562 av Dan Hovskär (KD) föreslås ett tillkännagivande om ett officiellt nationellt bevis såsom ett "disability card". Motionären anser att regeringen bör utreda införandet av ett officiellt nationellt bevis för ledsagning, antingen genom ett specifikt svenskt kort eller genom att Sverige ansluter sig till det kommande EU-intyget om funktionsnedsättning (European Disability Card) med samma funktion.

Gällande rätt

Förordningen om de statliga myndigheternas ansvar för genomförande av funktionshinderspolitiken

Enligt 1 § förordningen (2001:526) om de statliga myndigheternas ansvar för genomförande av funktionshinderspolitiken ska myndigheter under regeringen utforma och bedriva sin verksamhet med beaktande av de funktionshinderspolitiska målen. Myndigheterna ska verka för att personer med funktionsnedsättning får full delaktighet i samhällslivet och jämlikhet i levnadsvillkor.

Myndigheterna ska särskilt verka för att deras lokaler, verksamhet och information är tillgängliga för personer med funktionsnedsättning. I detta arbete ska FN-konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning vara vägledande.

Myndigheterna ska i arbetet med att göra myndigheternas lokaler, verksamhet och information mer tillgängliga för personer med funktionsnedsättning göra inventeringar och utarbeta handlingsplaner. Denna skyldighet gäller dock inte om det är uppenbart att det inte behövs med hänsyn till verksamhetens art (2 §). Myndigheterna ska, när det finns anledning till det, samråda med Myndigheten för delaktighet (MFD) om hur insatser enligt denna förordning ska utformas (3 §).

Förordningen med instruktion för Myndigheten för delaktighet

Av 1 § förordningen (2024:78) med instruktion för Myndigheten för delaktighet följer att myndigheten har till uppgift att verka för att det nationella målet för funktionshinderspolitiken uppnås. Myndighetens arbete ska ha ett jämställdhets-, mångfalds- och barnrättsperspektiv.

MFD ska med utgångspunkt i det nationella målet för funktionshinderspolitiken och funktionshinderspolitikens inriktningar främja ett systematiskt och effektivt genomförande av funktionshinderspolitiken i samhället genom att samordna, följa upp, samla in och analysera insatser inom funktionshinderspolitiken från statliga myndigheter, kommuner, regioner och andra aktörer (2 §).

Myndigheten ska enligt 3 §

1. införskaffa och sammanställa kunskap om utvecklingen av levnadsvillkoren för personer med funktionsnedsättning
2. årligen i en samlad rapport redovisa utvecklingen av levnadsvillkoren och av offentliga aktörers samlade arbete för att nå det nationella målet för funktionshinderspolitiken
3. följa relevant forskning om funktionshinder och vid behov initiera utveckling av ny kunskap
4. ta fram stöd och vägledning till olika samhällsaktörer i syfte att säkerställa tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning inom olika samhällsområden.

Myndigheten ska även bl.a. bidra till att Sverige uppfyller sina åtaganden inom ramen för skyddet av mänskliga rättigheter samt vid behov bistå i rapportering relaterad till Sveriges åtaganden när det gäller personer med funktionsnedsättning (4 § 3).

Diskrimineringslagen

Enligt 1 kap. 5 § diskrimineringslagen (2008:567) definieras funktionsnedsättning som varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga som till följd av en skada eller en sjukdom fanns vid födelsen, har uppstått därefter eller kan förväntas uppstå. Enligt 1 kap. 4 § 3 avses med bristande tillgänglighet att en person med en funktionsnedsättning missgynnas genom att sådana åtgärder för tillgänglighet inte har vidtagits för att den personen ska komma i en jämförbar situation med personer utan denna funktionsnedsättning som är skäliga utifrån krav på tillgänglighet i lag och annan författning, och med hänsyn till

- de ekonomiska och praktiska förutsättningarna
- varaktigheten och omfattningen av förhållandet eller kontakten mellan verksamhetsutövaren och den enskilde
- andra omständigheter av betydelse.

Bakgrund

Nationellt mål och inriktning för funktionshinderspolitiken

Funktionshinderspolitiken omfattar det mål för och den inriktning av funktionshinderspolitiken som anges i propositionen Nationellt mål och inriktning för funktionshinderspolitiken (prop. 2016/17:188, bet. 2017/18:SoU5, rskr. 2017/18:86).

Det nationella målet för funktionshinderspolitiken är att, med FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning som utgångspunkt, uppnå jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet för personer med funktionsnedsättning i ett samhälle med mångfald som grund. Målet ska bidra till ökad jämställdhet och till att barnrättsperspektivet ska beaktas.

Genomförandet av funktionshinderspolitiken ska inriktas mot följande områden:

- principen om universell utformning
- befintliga brister i tillgängligheten
- individuella stöd och lösningar för individens självständighet
- förebyggande och motverkande av diskriminering.

Pågående arbete

FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning

År 2008 ratificerade Sverige FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning och dess fakultativa protokoll. Konventionen skapar inte i sig några nya rättigheter utan tydliggör mänskliga rättigheter i relation till personer med funktionsnedsättning.

Syftet med konventionen är att främja, skydda och säkerställa det fulla och lika åtnjutandet av alla mänskliga rättigheter och grundläggande friheter för alla personer med funktionsnedsättning samt att främja respekten för deras inneboende värde. Personer med funktionsnedsättning innefattar bl.a. personer med varaktiga fysiska, psykiska, intellektuella eller sensoriska funktionsnedsättningar, vilka i samspel med olika hinder kan motverka deras fulla och verkliga deltagande i samhället på lika villkor som andra.

Av konventionen följer att varje konventionsstat återkommande ska lämna en rapport till Kommittén för rättigheter för personer med funktionsnedsättning om de åtgärder som staten vidtagit för att uppfylla sina skyldigheter enligt konventionen. Sverige lämnade sin kombinerade andra och tredje rapport till kommittén i november 2019.

I mars 2024 lämnade kommittén sina sammanfattande slutsatser och rekommendationer till Sverige (United Nations Convention on the Rights of Persons with Disabilities, CRPD/C/SWE/CO/2–3). Kommittén välkomnade bl.a. att Sverige inrättat en interdepartemental arbetsgrupp med uppgift att

bistå i genomförandet av funktionshinderspolitiken och beslutat om en strategi för systematisk uppföljning av funktionshinderspolitiken. Rekommendationerna omfattar ett flertal politikområden och pekar ut brister när det gäller t.ex. diskriminering, tillgänglighet eller otillräckligt stöd inom exempelvis utbildning, arbetsmarknad, krisberedskap och rättsväsendet.

Regeringen har gett MFD i uppdrag att informera berörda myndigheter, regioner, kommuner, det civila samhället samt andra relevanta aktörer om de rekommendationer som FN:s kommitté för rättigheter för personer med funktionsnedsättning har lämnat till Sverige (S2024/01020). Myndigheten ska även inhämta berörda aktörers bedömning av vad rekommendationerna kan innebära för respektive aktör utifrån ett nationellt sammanhang. Uppdraget ska genomföras i samarbete med relevanta aktörer samt i dialog med funktionshindersorganisationerna. MFD ska senast den 15 februari 2025 lämna en delredovisning och senast den 15 februari 2026 lämna en slutredovisning av uppdraget till Socialdepartementet.

Av budgetpropositionen för 2025 framgår att regeringen bereder de slutsatser och rekommendationer som kommittén har lämnat och följer MFD:s arbete med det ovannämnda uppdraget. Regeringen avser också att fortsätta den dialog med civilsamhället som påbörjats (prop. 2024/25:1 utg.omr. 9 s. 116).

Strategi för systematisk uppföljning av funktionshinderspolitiken

Regeringen beslutade i december 2017 att ge en särskild utredare i uppdrag att se över styrningen inom funktionshinderspolitiken (dir. 2017:133). I maj 2019 överlämnade Styretredningen för funktionshinderspolitiken sitt slutbetänkande Styrkraft i funktionshinderspolitiken (SOU 2019:23) till regeringen. Med anledning av förslagen i betänkandet beslutade regeringen i september 2021 om en strategi för systematisk uppföljning av funktionshinderspolitiken under 2021–2031 (S2019/02213, S2021/06595). Syftet med strategin är att följa upp funktionshinderspolitiken utifrån det nationella målet.

Strategin innebär att funktionshinderspolitiken ska följas upp av ett antal angivna myndigheter och att MFD ska ge dessa myndigheter stöd i uppföljningsarbetet. Myndigheterna verkar inom följande prioriterade samhällsområden:

- arbete och försörjning
- utbildning och livslångt lärande
- transport
- byggd miljö och samhällsplanering
- digitalisering
- offentlig upphandling
- hälsa, folkhälsa och social välfärd
- kultur och fritid
- demokratisk delaktighet
- rättsväsen

- konsumentpolitik
- krisberedskap.

Resultatet av uppföljningen ska årligen redovisas till Regeringskansliet i respektive myndighets årsredovisning. Myndigheternas rapportering ska bl.a. ligga till grund för regeringens redovisning i budgetpropositionen av utvecklingen mot det nationella målet för funktionshinderspolitiken.

Uppföljning av funktionshinderspolitiken – Strategi för systematisk uppföljning av funktionshinderspolitiken 2023

Regeringen har gett MFD i uppdrag att ge de berörda myndigheterna stöd och vägledning i uppföljningen av det nationella målet för funktionshinderspolitiken och i hur politikens genomförande ska redovisas (S2021/06596). MFD ska årligen lämna en samlad rapport till Regeringskansliet baserad på myndigheternas årsredovisningar. Rapporterna som myndigheten publicerar varje år visar hur villkoren och delaktigheten utvecklas för personer med funktionsnedsättning och hur offentliga aktörer arbetar för att uppnå funktionshinderspolitikens mål.

I mars 2024 publicerades rapporten Uppföljning av funktionshinderspolitiken – Strategi för systematisk uppföljning av funktionshinderspolitiken 2023 (2024:10). Rapporten visar att skillnaderna mellan personer med funktionsnedsättning och övrig befolkning består. Det rör exempelvis ekonomisk trygghet, hälsa, utbildning, arbetsmarknad, diskriminering och utsatthet för våld. Uppföljningen indikerar att den rådande ojämlikheten i kombination med annan samhällsutveckling på vissa områden har ökat skillnaderna i jämförelse med vid den förra uppföljningen. MFD:s uppfattning är att den nationella strategin och den kommande handlingsplanens förmåga att möta denna utveckling är avgörande för om Sverige strukturerat ska röra sig i riktning mot det nationella målet för funktionshinderspolitiken.

Uppdrag att tillsammans med länsstyrelserna ge stöd till regioner och kommuner i genomförandet av funktionshinderspolitiken

Av MFD:s regleringsbrev för 2024 framgår bl.a. att myndigheten tillsammans med länsstyrelserna, utifrån identifierade gemensamma prioriteringar, ska stödja regionerna och kommunerna i deras genomförande av funktionshinderspolitiken i enlighet med målet för funktionshinderspolitiken och inriktningen för genomförandet av densamma (S2023/03257). Vid genomförandet ska myndigheten ta till vara den erfarenhet och kunskap som finns hos Sveriges Kommuner och Regioner (SKR). MFD ska lämna en samlad redovisning av uppdraget i samband med rapporteringen av strategin för systematisk uppföljning av funktionshinderspolitiken 2021–2031 (S2021/06596). MFD ska senast den 1 april 2025 lämna en redovisning av arbetet till Regeringskansliet.

Ny nationell handlingsplan för funktionshinderspolitiken

Av MFD:s regleringsbrev för 2025 framgår bl.a. att myndigheten ska ta fram och redovisa ett förslag till en nationell handlingsplan för funktionshinderspolitiken (S2024/02156 [delvis]).

Myndigheten ska, med utgångspunkt i uppdraget om en strategi för systematisk uppföljning av funktionshinderspolitiken (S2021/06595), inhämta underlag från de myndigheter som omfattas av uppdraget. Redovisningen av uppdraget ska inkludera en analys av de utmaningar som finns inom varje prioriterat område i strategin och förslag till åtgärder för att uppfylla det nationella målet för funktionshinderspolitiken.

I uppdraget ingår att redogöra för hur de föreslagna åtgärderna förväntas bidra till uppfyllandet av det nationella målet för funktionshinderspolitiken. Myndigheten ska även föreslå hur myndigheternas särskilda sektorsansvar för funktionshinderspolitiken kan beaktas i den föreslagna handlingsplanen. I genomförandet av uppdraget ska myndigheten föra dialog med samt inhämta synpunkter från berörda myndigheter om förslagen på respektive prioriterat område.

I arbetet ska de observationer och rekommendationer som FN:s kommitté för rättigheter för personer med funktionsnedsättning lämnat till Sverige beaktas.

MFD ska senast den 1 december 2025 lämna en samlad redovisning av uppdraget till Regeringskansliet (Socialdepartementet).

Riksrevisionens granskningsrapport om genomförandet av funktionshinderspolitiken

I december 2024 beslutade talmannen att överlämna Riksrevisionens granskningsrapport Från vision till verklighet – sektorsansvaret i funktionshinderspolitiken (RiR 2024:22) till regeringen. En skrivelse från regeringen med anledning av granskningsrapporten ska lämnas till riksdagen senast den 7 april 2025.

Riksrevisionens granskning visar att sektorsansvaret har gett myndigheterna ett stärkt mandat och att de till vissa delar arbetar effektivt med att bidra till målet för funktionshinderspolitiken. Samtidigt tolkar, tillämpar och förhåller sig myndigheterna till sektorsansvaret på olika sätt. Riksrevisionens bedömning är att detta bl.a. beror på att regeringens styrning inte har varit tillräckligt tydlig.

Riksrevisionen lämnar i korthet följande rekommendationer. Regeringen rekommenderas bl.a. att

- se över om myndigheter för fler sektorer ska tilldelas ett sektorsansvar inom funktionshinderspolitiken
- konkretisera strategin för funktionshinderspolitiken.

De sektorsansvariga myndigheterna rekommenderas bl.a. att

- ta ställning till vad sektorsansvaret innebär och hur rollen kan utvecklas

- synliggöra arbetet inom ramen för sektorsansvaret i uppföljningar och återrapporteringar till regeringen.

Uppdrag att möjliggöra hälsosamma levnadsvanor med fokus på fysisk aktivitet för personer med funktionsnedsättning som får stöd enligt LSS eller socialtjänstlagen

I december 2024 gav regeringen Socialstyrelsen i uppdrag att kartlägga förutsättningar att erbjuda personer med funktionsnedsättning som får stöd enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, förkortad LSS, eller socialtjänstlagen (2001:453), fysisk aktivitet och vilka möjligheter till fysisk aktivitet som erbjuds (S2024/02156 [delvis]). I uppdraget ingår även att belysa hur hälsosamma levnadsvanor med fokus på fysisk aktivitet kan främjas bl.a. genom att följa upp och vid behov utveckla det kunskaps- och inspirationsmaterial om hälsosamma levnadsvanor som myndigheten har tagit fram för målgruppen. Uppdraget ska genomföras i dialog med Folkhälsomyndigheten, kommunerna och organisationer som företräder målgruppen.

Socialstyrelsen ska lämna en slutredovisning av uppdraget senast den 1 mars 2026 till Regeringskansliet (Socialdepartementet).

Statsbidrag till funktionshindersorganisationerna

I budgetpropositionen för 2025 (prop. 2024/25:1 utg.omr. 9) föreslog regeringen att statsbidraget till funktionshindersorganisationerna enligt förordningen (2000:7) om statsbidrag till handikapporganisationer ska öka med 20 miljoner kronor per år 2025–2027 (anslaget 3:2 Bidrag till funktionshindersorganisationer). Regeringen anförde i propositionen att funktionshindersorganisationerna har en betydande roll för genomförandet av funktionshinderspolitiken. Genom att öka statsbidraget skapas enligt regeringen bättre förutsättningar för organisationerna att fortsätta arbeta för full delaktighet och jämlikhet i samhället för personer med funktionsnedsättning.

I december 2024 ställde sig socialutskottet bakom regeringens förslag (bet. 2024/25:SoU1). Riksdagen biföll utskottets förslag till riksdagsbeslut (rskr. 2024/25:92).

Genomförande av tillgänglighetsdirektivet

I april 2023 ställde sig utskottet bakom regeringens förslag till ny lag om vissa produkters och tjänsters tillgänglighet (prop. 2022/23:42, bet. 2022/23:SoU10). Lagen genomför ett EU-direktiv om tillgänglighetskrav för produkter och tjänster och innebär att vissa produkter och tjänster ska uppfylla vissa krav på tillgänglighet. De produkter som omfattas är datormaskinvarusystem med generella användningsområden, terminalutrustning med interaktiv dator kapacitet som används vid elektronisk kommunikation eller för åtkomst till audiovisuella medietjänster, läsplattor och självbetjäningssystem. De

tjänster som omfattas är sådana som tillhandahålls konsumenterna och avser elektroniska kommunikationstjänster, e-handelstjänster, banktjänster, e-böcker, tjänster som ger åtkomst till audiovisuella medietjänster samt vissa passagerartransporttjänster. Lagen syftar till att undanröja hinder på den inre marknaden genom att öka tillgängligheten till produkter och tjänster, framför allt för personer med funktionsnedsättning. I maj 2023 biföll riksdagen utskottets förslag till beslut (rskr. 2022/23:181).

Lagen träder i kraft den 28 juni 2025.

Digital delaktighet

Digin.nu är en informationswebbplats för frågor och utmaningar kopplat till digital inkludering och tillgänglighet. Fokus ligger på information, inspiration och vägledning. Digin.nu var tidigare en egen webbplats men är sedan december 2024 inkluderad i Post- och telestyrelsens webbplats.

Uppdrag till MFD om våld mot personer med funktionsnedsättning

I november 2021 fick MFD i uppdrag av regeringen att sammanställa kunskap från forskning och undersökningar om våldsutsatthet bland personer med funktionsnedsättning samt att identifiera kunskapsluckor inför framtida studier (A2021/02052). I uppdraget ingick även att kartlägga vilken kunskap om våldsutsatthet bland personer med funktionsnedsättning som finns hos anställda som möter personer med funktionsnedsättning som har eller kan ha utsatts för våld, samt hur denna kunskap sprids och används i relevanta verksamheter. I uppdraget ingick också bl.a. att lämna förslag på vilka allmänna kunskapsstöd om våldsutsatthet som kan anpassas till arbetet med personer med funktionsnedsättning och om ytterligare kunskapsstöd behövs, liksom att lämna förslag på åtgärder på nationell, regional eller lokal nivå för att förbättra upptäckt samt stöd och skydd för målgruppen. Uppdraget redovisades i februari 2023 i rapporten *Våld mot personer med funktionsnedsättning – om utsatthet och förekomst av våld* (2023:12). Rapporten innehåller en redovisning av våldsutsattheten bland personer med funktionsnedsättning i alla åldrar och, där så är möjligt, uppdelat på kön. Rapporten innehåller även en kartläggning av samhällsaktörers arbete i förhållande till personer med funktionsnedsättning, samlade slutsatser av aktörernas arbete och förslag till åtgärder. Den innehåller också en bilaga med ytterligare statistik och kunskap om våld mot personer med funktionsnedsättning.

I juni 2023 gav regeringen MFD i uppdrag att kartlägga och utveckla stödmaterial för att upptäcka och förebygga våldsutsatthet bland barn och unga med vissa funktionsnedsättningar (S2023/02178). I uppdraget ingick att kartlägga utbudet, tillgången till och behovet av anpassade arbetssätt, metoder och kommunikationsstöd för samtal med barn och unga med vissa funktionsnedsättningar, t.ex. intellektuella, kognitiva eller neuropsykiatriska funktionsnedsättningar. Myndigheten ska mot bakgrund av kartläggningen

utveckla stödmaterial med fokus på samtal med barn och unga. MFD ska även, mot bakgrund av tidigare uppdrag, genomföra en fördjupad kartläggning av hedersrelaterat våld och förtryck mot personer med funktionsnedsättning (A2021/02052, A2023/00163). Uppdraget slutredovisades i februari 2025 i rapporten Särskild sårbarhet, särskilt ansvar – Stödmaterial för att motverka våld mot barn och unga med funktionsnedsättning och kartläggning av hedersrelaterat våld och förtryck mot personer med funktionsnedsättning (2025:6).

Kunskapsguiden

Kunskapsguiden är en webbplats som samlar kunskapsstödjande produkter från Socialstyrelsen, andra myndigheter och aktörer. På Kunskapsguiden finns kvalitetssäkrad kunskap från flera myndigheter och andra aktörer. Kunskapsguiden vänder sig till dem som arbetar nära personer med behov av insatser inom hälsa, vård och omsorg. Socialstyrelsen är ansvarig utgivare i samverkan med Folkhälsomyndigheten, Forte, Läkemedelsverket, Statens beredning för medicinsk och social utvärdering, SKR och Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket.

Under området Våld och utsatthet hos personer med funktionsnedsättning på Kunskapsguiden finns bl.a. webbaserade utbildningar relaterade till detta område. Utbildningarna är ett stöd för personer som arbetar inom socialtjänsten eller hälso- och sjukvården.

EU-intyget om funktionsnedsättning

I oktober 2024 antog rådet två direktiv om inrättande av EU-intyget om funktionsnedsättning respektive EU-parkeringsstillståndet för personer med funktionsnedsättning. EU-länderna kommer att ha två och ett halvt år på sig att anpassa sina nationella lagar till de båda direktiven och ytterligare ett år på sig att tillämpa dem.

Det europeiska intyget om funktionsnedsättning ska ge personer med funktionsnedsättning tillgång till samma särskilda villkor och förmånsbehandling som invånarna i det land de besöker. EU-länderna erbjuder vanligtvis särskilda villkor vid användning av kollektivtrafik och förmånsbehandling vid kultur-, fritids- och idrotsevenemang och aktiviteter. Fördelarna skiljer sig åt mellan medlemsländerna och kan omfatta följande:

- fritt inträde
- lägre priser
- prioriterat tillträde
- personlig assistans
- blindskrift eller ljudguider
- hjälpmedel för rörlighet
- assistansdjur.

Det nya europeiska intyget om funktionsnedsättning ska utfärdas av de behöriga nationella myndigheterna i varje medlemsland. EU-länderna ansvarar fortfarande för att fastställa behörighetskriterierna och förfarandet för att bevilja funktionsnedsättningsstatus.

Tidigare riksdagsbehandling

Motionsyrkanden om rättigheter och levnadsvillkor för personer med funktionsnedsättning behandlades senast i betänkande 2023/24:SoU13 Stöd till personer med funktionsnedsättning. Motionsyrkandena avstyrktes. Riksdagen biföll utskottets förslag till riksdagsbeslut (prot. 2023/24:130, rskr. 2023/24:256).

Utskottets ställningstagande

Det nationella målet för funktionshinderspolitiken är att, med FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning som utgångspunkt, uppnå jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet för personer med funktionsnedsättning i ett samhälle med mångfald som grund. Målet ska bidra till ökad jämställdhet och till att barnrättsperspektivet ska beaktas.

För uppföljning av det nationella målet för funktionshinderspolitiken finns en strategi för systematisk uppföljning av funktionshinderspolitiken som gäller under perioden 2021–2031. Utskottet noterar att MFD har fått i uppdrag att med utgångspunkt från strategin ta fram och redovisa ett förslag till en nationell handlingsplan för funktionshinderspolitiken (S2024/02156 [delvis]). Redovisningen av uppdraget ska bl.a. inkludera en analys av de utmaningar som finns inom varje prioriterat område i strategin och förslag till åtgärder för att uppfylla det nationella målet för funktionshinderspolitiken. MFD ska redovisa uppdraget till Regeringskansliet senast den 1 december 2025. Utskottet välkomnar detta uppdrag. Vidare ser utskottet även positivt på det uppdrag som Socialstyrelsen har att kartlägga förutsättningarna att erbjuda personer med funktionsnedsättning fysisk aktivitet och vilka möjligheter till fysisk aktivitet som erbjuds (S2024/02156 [delvis]). I uppdraget ingår även att belysa hur hälsosamma levnadsvanor med fokus på fysisk aktivitet kan främjas bl.a. genom att följa upp och vid behov utveckla det kunskaps- och inspirationsmaterial om hälsosamma levnadsvanor som myndigheten har tagit fram för målgruppen. Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet senast den 1 mars 2026.

Utskottet anser inte att riksdagen behöver ta något initiativ med anledning av motion 2024/25:3055 (MP) yrkande 69. Motionsyrkandet bör avslås.

Utskottet välkomnar att statsbidraget till funktionshindersorganisationerna kommer att öka under 2025–2027. Genom ett ökat statsbidrag skapas bättre förutsättningar för organisationerna att fortsätta arbeta för full delaktighet och jämlikhet i samhället för personer med funktionsnedsättning. Utskottet anser inte att det är nödvändigt för riksdagen att ta några initiativ med anledning av

motionerna 2024/25:1922 (V) yrkande 2 och 2024/25:2631 (MP) yrkandena 1 och 2. Motionsyrkandena bör avslås.

Utskottet kan konstatera att lagen (2023:254) om vissa produkters och tjänsters tillgänglighet träder i kraft i juni 2025. Lagen syftar till att undanröja hinder på den inre marknaden genom att öka tillgängligheten till produkter och tjänster, framför allt för personer med funktionsnedsättning. Vidare noterar utskottet att digitalisering är ett av de prioriterade samhällsområdena i Strategi för systematisk uppföljning av funktionshinderspolitiken. På MFD:s webbplats finns bl.a. en samlingssida för digitalisering och på webbplatsen Digin finns information om digital inkludering och tillgänglighet. Utskottet anser inte att riksdagen behöver ta några initiativ med anledning av motionerna 2024/25:1367 (SD) yrkande 4 och 2024/25:2951 (C) yrkande 58. Motionsyrkandena bör avslås.

När det gäller våld mot personer med funktionsnedsättning noterar utskottet att MFD har haft i uppdrag att sammanställa kunskap från forskning och undersökningar om våldsutsatthet bland personer med funktionsnedsättning samt att identifiera kunskapsluckor inför framtida studier. Uppdraget slutredovisades i rapporten Våld mot personer med funktionsnedsättning – om utsatthet och förekomst av våld (2023:12). Myndigheten har därefter haft i uppdrag att bl.a. kartlägga och utveckla stödmaterial för att upptäcka och förebygga våldsutsatthet bland barn och unga med vissa funktionsnedsättningar (S2023/02178). Dessa uppdrag är viktiga för att öka kunskapen om våld mot personer med funktionsnedsättning. Utskottet anser inte att riksdagen behöver ta några initiativ med anledning av motionerna 2024/25:1922 (V) yrkande 16 och 2024/25:3029 (SD) yrkande 3. Motionsyrkandena bör avslås.

Slutligen anser utskottet att det inte är nödvändigt för riksdagen att ta något initiativ med anledning av motion 2024/25:562 (KD). Motionsyrkandet bör avslås. I sammanhanget noterar utskottet att Europeiska rådet i oktober 2024 antog ett direktiv om inrättande av EU-intyget om funktionsnedsättning.

Stöd till personer med funktionsnedsättning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om bl.a. tillgång till insatser enligt LSS, rätt till personlig assistans vid sjukhusvistelse, det schabloniserade föräldraavdraget, insatsen ledsagning och uppräknings av assistansersättningen.

Jämför reservation 8 (MP), 9 (SD), 10 (C), 11 (MP), 12 (S), 13 (V, MP), 14 (C), 15 (S, V, C, MP), 16 (S, V, C, MP), 17 (SD), 18 (V, MP), 19 (S), 20 (MP) och 21 (V).

Motionerna

Tillgång till insatser enligt LSS

I kommittémotion 2024/25:3054 av Ulrika Westerlund m.fl. (MP) yrkande 5 föreslås ett tillkännagivande om att vidta åtgärder för att säkerställa att tillgången till insatser enligt LSS är jämställd och jämlik. Enligt motionärerna borde regeringen i samband med att Huvudmannaskapsutredningens förslag införs möjliggöra regelbunden översyn ur ett jämställdhets- och jämlikhetsperspektiv.

I motion 2024/25:712 av Daniel Persson (SD) föreslås ett tillkännagivande om att skärpa lagen så att en kommun är skyldig att ge ett förhandsbesked inom 21 dagar från att ansökan mottagits. För en person med omfattande funktionsnedsättning är det enligt motionären en avgörande faktor att den sökande tillförsäkras omedelbar vård och service även vid en flytt till en ny kommun.

Rätt till personlig assistans vid sjukhusvistelse

I kommittémotion 2024/25:3029 av Carina Ståhl Herrstedt m.fl. (SD) yrkande 1 föreslås ett tillkännagivande om att verka för en översyn av systemet med assistansersättning vid sjukhusvistelse.

I kommittémotion 2024/25:2951 av Martina Johansson m.fl. (C) yrkande 51 i denna del föreslås ett tillkännagivande om att utreda en stärkt rätt till personlig assistans i samband med sjukhusvistelse.

I kommittémotion 2024/25:3054 av Ulrika Westerlund m.fl. (MP) yrkande 7 i denna del föreslås ett tillkännagivande om att säkerställa tillgången till assistans också vid sjukhusvistelser.

Det schabloniserade föräldraavdraget

I kommittémotion 2024/25:3022 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S) yrkande 143 föreslås ett tillkännagivande om att förtydliga bestämmelserna om föräldraavdrag. Motionärerna anser att regeringen skyndsamt bör fatta beslut

om att ändra föräldraavdragets omfattning i förordningen om assistansersättning. Regeringen bör även ge en utredare i uppdrag att ta fram förslag till förtydligande av lagstiftningen när det gäller föräldraavdraget och därefter återkomma till riksdagen.

I kommittémotion 2024/25:2006 av Carina Ståhl Herrstedt m.fl. (SD) yrkande 1 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör ta initiativ till att i lag förtydliga när schabloniserat föräldraavdrag ska göras.

I kommittémotion 2024/25:1922 av Nadja Awad m.fl. (V) yrkande 27 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör återkomma med förslag som innebär att föräldraavdraget nollställs.

I kommittémotion 2024/25:2951 av Martina Johansson m.fl. (C) yrkande 50 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen skyndsamt bör återkomma till riksdagen med ett förslag till förtydligande av det schabloniserade föräldraavdraget.

Insatsen ledsagning

I kommittémotion 2024/25:3022 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S) yrkande 150 föreslås ett tillkännagivande om att snarast påbörja den översyn av förutsättningarna för avgiftsfri ledsagning och för att reglera insatsen i en särskild lag som riksdagen beslutat.

I kommittémotion 2024/25:1367 av Carina Ståhl Herrstedt m.fl. (SD) yrkande 1 föreslås ett tillkännagivande om att skyndsamt omhänderta tillkännagivandet om att se över förutsättningarna för att reglera insatsen ledsagning i en särskild lag samt att snarast återkomma till riksdagen med förslag. I yrkande 2 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen skyndsamt bör omhänderta tillkännagivandet om att se över förutsättningarna för avgiftsfri ledsagning för personer med synnedsättning.

I kommittémotion 2024/25:2386 av Magnus Persson m.fl. (SD) yrkande 15 föreslås ett tillkännagivande om att agera i linje med tillkännagivandet i socialutskottets betänkande 2023/24:SoU13.

I kommittémotion 2024/25:1922 av Nadja Awad m.fl. (V) yrkande 24 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör tillsätta en utredning om att stärka rätten till avgiftsfri ledsagning genom att reglera den i en särskild lag eller stärka LSS samt huruvida insatsen kan ges enligt s.k. förenklad biståndsbedömning.

I kommittémotion 2024/25:2951 av Martina Johansson m.fl. (C) yrkande 53 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen snarast bör återkomma till riksdagen med förslag på införandet av avgiftsfri ledsagning för personer med synnedsättning samt förslag på hur insatsen ledsagning kan regleras i en egen lag i enlighet med riksdagens tillkännagivande (bet. 2023/24:SoU13) den 12 juni 2024.

I kommittémotion 2024/25:801 av Ulrika Westerlund m.fl. (MP) föreslås ett tillkännagivande om att regeringen snarast ska återkomma med besked om

när en utredning om en ny lag för att reglera insatsen ledsagning kommer att tillsättas.

I kommittémotion 2024/25:3055 av Ulrika Westerlund m.fl. (MP) yrkande 70 i denna del föreslås ett tillkännagivande om att prioritera att gå vidare med tillkännagivandet om att reglera insatsen ledsagning i en särskild lag.

Uppräkning av assistansersättningen

I kommittémotion 2024/25:3022 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S) yrkande 145 föreslås ett tillkännagivande om att snarast påbörja den översyn av modellen för uppräkning av assistansersättningen som riksdagen beslutat om.

I kommittémotion 2024/25:1740 av Carina Ståhl Herrstedt m.fl. (SD) yrkande 2 föreslås ett tillkännagivande om att hedra tillkännagivandet om att årligen redovisa hur det föreslagna schablonbeloppet för assistansersättning framräknats.

I kommittémotion 2024/25:2951 av Martina Johansson m.fl. (C) yrkande 54 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen snarast bör återkomma till riksdagen med en översyn av modellen för uppräkning av assistansersättningen i enlighet med riksdagens tillkännagivande (bet. 2023/24:SoU13) den 12 juni 2024.

Även i kommittémotion 2024/25:3055 av Ulrika Westerlund m.fl. (MP) yrkande 70 i denna del föreslås ett tillkännagivande om att prioritera att gå vidare med tillkännagivandet om en långsiktigt hållbar finansieringsmodell för assistansersättningen.

Indexerad finansieringsmodell för assistansersättning

I kommittémotion 2024/25:1740 av Carina Ståhl Herrstedt m.fl. (SD) yrkande 3 föreslås ett tillkännagivande om att en indexerad finansieringsmodell bör vara på plats senast i budgetpropositionen för 2026. Motionärerna anför att regeringen uppgett att den har för avsikt att undersöka införandet av en indexering av schablonbeloppet. En sådan modell bör enligt motionärerna vara på plats senast i budgetpropositionen för 2026.

I kommittémotion 2024/25:1922 av Nadja Awad m.fl. (V) yrkande 22 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör återkomma med förslag om att se över och indexera assistansersättningen.

I kommittémotion 2024/25:3054 av Ulrika Westerlund m.fl. (M) yrkande 1 i denna del föreslås ett tillkännagivande om att utreda hur uppräkningsmodellen ska kunna indexregleras så att den bättre tar hänsyn till faktiska kostnader.

Personliga assistenter

I kommittémotion 2024/25:3022 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S) yrkande 146 föreslås ett tillkännagivande om att en särskild del av timbeloppet bör vara öronmärkt för kompetensutveckling för personliga assistenter.

I motion 2024/25:102 av Gudrun Brunegård (KD) föreslås ett tillkännagivande om att utreda möjligheten att kvalitetssäkra yrkestiteln personlig assistent med viss grundläggande utbildning inom vård och omsorg.

Personligt ombud m.m.

I kommittémotion 2024/25:1333 av Ulrika Westerlund m.fl. (MP) yrkande 2 föreslås ett tillkännagivande om att utreda rollen och funktionen personligt ombud i syfte att förbättra tillgången samt inkludera fler grupper.

I kommittémotion 2024/25:3055 av Ulrika Westerlund m.fl. (MP) yrkande 31 föreslås ett tillkännagivande om att reformen personligt ombud behöver stärkas. I yrkande 32 föreslås ett tillkännagivande om att personligt ombud bör bli en obligatorisk funktion som kommuner ska erbjuda. I yrkande 33 föreslås ett tillkännagivande om att det behöver bli möjligt att överklaga ett beslut om att inte få tillgång till ett ombud. I yrkande 34 föreslås ett tillkännagivande om att utreda rollen och funktionen personligt ombud i syfte att förbättra tillgången samt inkludera fler grupper. I yrkande 35 föreslås ett tillkännagivande om att en myndighet, förslagsvis Socialstyrelsen, bör få i uppdrag att följa reformen med personliga ombud fördjupat. I yrkande 36 föreslås ett tillkännagivande om att konstruktionen för finansiering bör ändras. I yrkande 37 föreslås ett tillkännagivande om att säkerställa att funktionen ”att identifiera och rapportera systembrister” fungerar. I yrkande 38 föreslås ett tillkännagivande om att målgruppen för personliga ombud bör utvidgas till att omfatta unga från 16 år.

I motion 2024/25:2713 av Ann-Sofie Lifvenhage (M) föreslås ett tillkännagivande om att se över möjligheten för föräldrar till barn med intellektuell funktionsnedsättning att ta ett utökat föräldraansvar för kontakter med myndigheter.

Boendefrågor

I kommittémotion 2024/25:1922 av Nadja Awad m.fl. (V) yrkande 26 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör återkomma med förslag utifrån betänkandet Boende på (o)lika villkor – merkostnader i bostad med särskild service för vuxna enligt LSS (SOU 2021:14) och remissinstansernas kritik.

Gällande rätt

Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade

Personkretsen i lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, förkortad LSS, framgår av 1 § och utgörs av följande tre grupper:

1. personer med utvecklingsstörning, autism eller autismsliknande tillstånd
2. personer med betydande och bestående begåvningsmässigt funktionshinder efter hjärnskada i vuxen ålder orsakad av yttre våld eller kroppslig sjukdom

3. personer med andra varaktiga fysiska eller psykiska funktionshinder som uppenbart inte beror på normalt åldrande, om de är stora och orsakar betydande svårigheter i den dagliga livsföringen och därmed ett omfattande behov av stöd eller service.

Insatserna för särskilt stöd och särskild service är enligt 9 § LSS

1. rådgivning och annat personligt stöd som ställer krav på särskild kunskap om problem och livsbetingelser för människor med stora och varaktiga funktionshinder
2. biträde av personlig assistent eller ekonomiskt stöd till skäliga kostnader för sådan assistans, till den del behovet av stöd inte täcks av beviljade assistanstimmar enligt 51 kap. socialförsäkringsbalken (SFB)
3. ledsagarservice
4. biträde av kontaktperson
5. avlösarservice i hemmet
6. korttidsvistelse utanför det egna hemmet
7. korttidsstillsyn för skolungdomar över tolv år utanför det egna hemmet i anslutning till skoldagen samt under lov
8. boende i familjehem eller bostad med särskild service för barn eller ungdomar som behöver bo utanför föräldrahemmet
9. bostad med särskild service för vuxna eller annan särskilt anpassad bostad för vuxna
10. daglig verksamhet för personer i yrkesverksam ålder som saknar förvärvsarbete och inte utbildar sig.

Regionerna ansvarar för insatser enligt punkt 1 och kommunerna för insatser enligt punkterna 2–10, allt under förutsättning att inget annat avtalats (2 §). Enligt 5 § ska verksamhet enligt LSS främja jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet i samhällslivet för de personer som anges i 1 §. Målet ska vara att den enskilde får möjlighet att leva som andra.

När åtgärder rör barn ska barnets bästa särskilt beaktas (6 a §).

Av 7 § framgår att personer som anges i 1 § har rätt till insatser i form av särskilt stöd och särskild service enligt 9 § 1–9, om de behöver sådan hjälp i sin livsföring och om deras behov inte tillgodoses på annat sätt. Personer som anges i 1 § 1 och 2 har, under samma förutsättningar, även rätt till insatser enligt 9 § 10. Den enskilde ska genom insatserna tillförsäkras goda levnadsvillkor. Insatserna ska vara varaktiga och samordnade. De ska anpassas till mottagarens individuella behov samt utformas så att de är lätt tillgängliga för de personer som behöver dem och stärker deras förmåga att leva ett självständigt liv.

I 9 a § första stycket LSS anges att det med personlig assistans enligt 9 § 2 avses personligt utformat stöd som ges av ett begränsat antal personer åt den som på grund av stora och varaktiga funktionshinder behöver hjälp med ett eller flera grundläggande behov. Med grundläggande behov avses

1. andning

2. personlig hygien
3. måltider
4. av- och påklädning
5. kommunikation med andra
6. stöd som den enskilde behöver på grund av en psykisk funktionsnedsättning för att förebygga att han eller hon fysiskt skadar sig själv, någon annan eller egendom
7. stöd som den enskilde behöver löpande under större delen av dygnet på grund av ett medicinskt tillstånd som innebär att det finns fara för den enskildes liv eller att det annars finns en överhängande och allvarlig risk för hans eller hennes fysiska hälsa.

Om den enskilde på grund av en psykisk funktionsnedsättning behöver kvalificerade aktiverings- och motiveringsinsatser för att han eller hon själv ska klara att tillgodose ett grundläggande behov som avses i första stycket 2–5 ska sådana insatser beaktas som en del av hjälpen med det grundläggande behovet.

Hjälp med behov enligt första stycket 1, 6 och 7 ska anses som hjälp med grundläggande behov, oavsett hjälpens karaktär. Detta gäller även hjälp med måltider i form av sondmatning och hjälp i form av kvalificerade aktiverings- och motiveringsinsatser.

Den som har behov av personlig assistans för sina grundläggande behov har även rätt till insats enligt 9 § 2 för andra personliga behov om behoven inte tillgodoses på annat sätt. Om behovet avser hjälp med ett grundläggande behov som avses i första stycket 1 eller 7, omfattar rätten till insats alla åtgärder som är direkt nödvändiga för att hjälpen ska kunna ges. Om behovet avser hjälp med måltider i form av sondmatning, omfattar rätten till insats alla åtgärder som är direkt nödvändiga för förberedelse och efterarbete i samband med sådana måltider. Personlig assistans för andra personliga behov avser även

1. tid under den enskildes dygnsvila när en assistent behöver vara tillgänglig i väntan på att den enskilde behöver hjälp utan att det är fråga om tillsyn (väntetid)
2. tid under den enskildes dygnsvila när en assistent i stället behöver finnas till förfogande på annan plats i väntan på att den enskilde behöver hjälp (beredskap)
3. tid när en assistent behöver vara närvarande i samband med en aktivitet utanför den enskildes hem på grund av att ett hjälpbehov kan förväntas uppstå.

Den som har behov av mer än en personlig assistent samtidigt har rätt till två eller flera assistenter endast om möjligheterna att få bidrag enligt lagen (2018:222) om bostadsanpassningsbidrag eller hjälpmedel enligt hälso- och sjukvårdslagen (2017:30) har utretts.

Av 9 b § framgår att insatser enligt 9 § 2 avser tid efter det att den insatsberättigade har fyllt 66 år endast om insatsen har beviljats innan han eller hon

har fyllt 66 år eller om ansökan om en sådan insats kommer in till kommunen senast dagen före 66-årsdagen och därefter blir beviljad. Insatser enligt 9 § 2 får dock inte utökas efter det att den insatsberättigade har fyllt 66 år.

Av 9 f § framgår att det när behovet av personlig assistans bedöms för ett barn ska bortses från det hjälpbehov en vårdnadshavare normalt ska tillgodose enligt föräldrabalken med hänsyn till barnets ålder, utveckling och övriga omständigheter.

Detta ska göras genom schablonavdrag (föräldraavdrag) från barnets behov av hjälp med grundläggande behov och andra personliga behov enligt 9 a §. Föräldraavdrag ska fastställas med hänsyn till barnets ålder och göras dels från grundläggande behov, dels från andra personliga behov. Avdrag ska dock inte göras till den del hjälpbehovet avser

1. sådant stöd som avses i 9 a § första stycket 1 eller 7
2. åtgärder som är direkt nödvändiga för att hjälp enligt 9 a § första stycket 1 eller 7 ska kunna ges
3. måltider i form av sondmatning
4. åtgärder som är direkt nödvändiga för förberedelse och efterarbete i samband med sådana måltider
5. grundläggande behov fr.o.m. den månad då barnet fyller 12 år
6. andra personliga behov före den månad då barnet fyller 1 år
7. andra personliga behov fr.o.m. den månad då barnet fyller 18 år.

Regeringen får meddela föreskrifter om föräldraavdragens storlek.

Om omvårdnadsbidrag lämnas får det inte påverka bedömningen av behovet av personlig assistans.

Enligt 16 § gäller en kommuns ansvar enligt denna lag gentemot dem som är bosatta i kommunen. Ansvaret för insatser enligt 9 § 2–10 omfattar dock inte dem som är bosatta i kommunen genom beslut av en annan kommun i fall som avses i 16 c eller 16 d §.

Om en person som anges i 1 § tänker bosätta sig i en kommun, ska kommunen på ansökan ge förhandsbesked om rätten till insatser enligt 9 §. Vid prövningen av en ansökan om förhandsbesked ska bestämmelserna i denna lag gälla. Kommunen ska utan dröjsmål planera och förbereda insatser som förhandsbeskedet ger den enskilde rätt till om han eller hon bosätter sig i kommunen. Förhandsbeskedet gäller under sex månader räknat från den dag då insatserna blir tillgängliga för den enskilde.

Förhandsbesked enligt andra stycket ska också ges på ansökan av en person som redan är bosatt i kommunen, om en annan kommun enligt 16 c eller 16 d § har ansvaret enligt denna lag, och om ansökan avser

1. insats enligt 9 § 8 eller 9
2. andra insatser enligt 9 § och den enskilde ordnar eget boende.

Om behov av insatser enligt denna lag uppkommer under en tillfällig vistelse i en kommun ska kommunen ansvara för det stöd och den hjälp som behövs i akuta situationer.

Socialförsäkringsbalken

51 kap. Assistansersättning

En försäkrad som omfattas av 1 § LSS kan för sin dagliga livsföring få assistansersättning för kostnader för sådan personlig assistans som avses i 9 a § samma lag (51 kap. 2 § första stycket SFB). För rätt till assistansersättning krävs att den försäkrade behöver personlig assistans i genomsnitt mer än 20 timmar i veckan för sådana grundläggande behov som avses i 9 a § LSS (51 kap. 3 § SFB). Enligt 51 kap. 4 § SFB lämnas assistansersättning endast under förutsättning att den används för köp av personlig assistans eller för kostnader för personliga assistenter.

Enligt 51 kap. 5 § SFB lämnas assistansersättning inte för sjukvårdande insatser enligt hälso- och sjukvårdslagen (2017:30).

Av 51 kap. 6 § framgår att det när behovet av personlig assistans bedöms för ett barn ska bortses från det hjälpbehov som en vårdnadshavare normalt ska tillgodose enligt föräldrabalken med hänsyn till barnets ålder, utveckling och övriga omständigheter.

Detta ska göras genom schablonavdrag (föräldraavdrag) från barnets behov av hjälp med grundläggande behov och andra personliga behov enligt 9 a § LSS. Föräldraavdrag ska fastställas med hänsyn till barnets ålder och göras dels från grundläggande behov, dels från andra personliga behov. Avdrag ska dock inte göras till den del hjälpbehovet avser

1. sådant stöd som avses i 9 a § första stycket 1 eller 7 LSS
2. åtgärder som är direkt nödvändiga för att hjälp enligt 9 a § första stycket 1 eller 7 LSS ska kunna ges
3. måltider i form av sondmatning
4. åtgärder som är direkt nödvändiga för förberedelse och efterarbete i samband med sådana måltider
5. grundläggande behov fr.o.m. den månad då barnet fyller 12 år
6. andra personliga behov före den månad då barnet fyller 1 år
7. andra personliga behov fr.o.m. den månad då barnet fyller 18 år.

Regeringen kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om föräldraavdragens storlek. Om omvårdnadsbidrag lämnas får det inte påverka bedömningen enligt 3 §.

Assistansersättning lämnas med ett särskilt angett belopp per timme. Det eller de belopp som assistansersättning lämnas med ska för varje år bestämmas som schablonbelopp som beräknas med ledning av de uppskattade kostnaderna för att få assistans (51 kap. 11 § SFB).

Det följer av 51 kap. 22 § SFB att för den som beviljats assistansersättning ska den kommun som enligt LSS har ansvar för insatser åt den försäkrade ersätta kostnaderna för de första 20 assistanstimmarna per vecka.

106 kap. Förmåner vid verkställighet i anstalt eller vård på institution m.m.

Av 106 kap. 24 § SFB följer att assistansersättning inte lämnas för tid när personen med funktionsnedsättning

1. vårdas på en institution som tillhör staten, en kommun eller en region
2. vårdas på en institution som drivs med bidrag från staten, en kommun eller en region
3. bor i en gruppbostad
4. vistas i eller deltar i barnomsorg, skola eller daglig verksamhet enligt 9 § 10 LSS.

Av 106 kap. 25 § följer att assistansersättning, om det finns särskilda skäl, kan lämnas även under tid när personen med funktionsnedsättning vårdas på sjukhus under en kortare tid eller deltar i verksamhet enligt 24 § 4.

Av 106 kap. 25 a § följer att bestämmelserna i 24 § 4 och 25 § inte gäller när personen med funktionsnedsättning deltar i barnomsorg eller skola och behöver hjälp med

1. andning
2. åtgärder som är direkt nödvändiga för att hjälp med andning ska kunna ges
3. måltider i form av sondmatning
4. åtgärder som är direkt nödvändiga för förberedelse och efterarbete i samband med sådana måltider.

Förordningen om assistansersättning

Av 4 a § förordningen (1993:1091) om assistansersättning följer att det vid tillämpning av 51 kap. 6 § socialförsäkringsbalken ska göras ett föräldraavdrag som följer av bilagan till denna förordning.

Bilaga till förordningen om assistansersättning

Barnets ålder (år)	Föräldraavdrag för grundläggande behov (timmar per dygn som personlig assistans lämnas)	Föräldraavdrag för andra personliga behov (timmar per dygn som personlig assistans lämnas)
0	6	0
1–6	1,25	0,25
7–11	0,5	0,5
12–17	0	0,5

Schablonbeloppet fastställs i 5 § förordningen. Där anges att schablonbeloppet för assistansersättning enligt 51 kap. 11 § första stycket socialförsäkringsbalken ska räknas upp med 3 procent och avrundas därefter till närmaste tiotal öre. Om det uppräknade beloppet slutar på 5 öre, avrundas det till närmaste högre tiotal öre. Schablonbeloppet ska för 2025 vara 342 kronor och 60 öre per timme.

Med kostnader för personliga assistenter avses enligt 5 a §

1. löne- och lönebikostnader
2. assistans- och utbildningsomkostnader
3. kostnader för arbetsmiljöinsatser
4. personalomkostnader
5. administrationskostnader.

Arbetsmiljöinsatser i första stycket 3 omfattar inte hjälpmedel som den försäkrade behöver för att själv eller med hjälp av någon annan kunna tillgodose sina behov.

Socialtjänstlagen

Av 5 kap. 7 § socialtjänstlagen (2001:453), förkortad SoL, följer att socialnämnden ska verka för att människor som av fysiska, psykiska eller andra skäl möter betydande svårigheter i sin livsföring får möjlighet att delta i samhällets gemenskap och att leva som andra. Socialnämnden ska medverka till att den enskilde får en meningsfull sysselsättning och får bo på ett sätt som är anpassat efter hans eller hennes behov av särskilt stöd. Kommunen ska inrätta bostäder med särskild service för dem som till följd av sådana svårigheter som avses i första stycket behöver ett sådant boende.

Vidare ska socialnämnden göra sig väl förtrogen med levnadsförhållandena i kommunen för människor med fysiska och psykiska funktionshinder samt i sin uppsökande verksamhet upplysa om socialtjänstens verksamhet på dessa områden. Kommunen ska planera sina insatser för människor med fysiska och psykiska funktionshinder. I planeringen ska kommunen samverka med regionen samt andra samhällsorgan och organisationer (5 kap. 8 §). Vidare ska kommunen ingå en överenskommelse med regionen om ett samarbete om personer med psykisk funktionsnedsättning. Om det är möjligt bör organisationer som företräder dessa personer eller deras närstående få möjlighet att lämna synpunkter på innehållet i överenskommelsen (5 kap. 8 a §).

Socialtjänsten ska erbjuda stöd för att underlätta för de personer som vårdar en närstående som är långvarigt sjuk eller äldre eller som stöder en närstående som har funktionshinder (5 kap. 10 §).

Förordningen om statsbidrag till kommuner som bedriver verksamhet med personligt ombud för vissa personer med psykiska funktionsnedsättningar

Förordningen (2013:522) om statsbidrag till kommuner som bedriver verksamhet med personligt ombud för vissa personer med psykiska funktionsnedsättningar innehåller bestämmelser om statsbidrag till kommuner som bedriver verksamhet med personligt ombud för vissa personer med psykiska funktionsnedsättningar. En kommun svarar inom ramen för socialtjänsten för verksamheten med personligt ombud (1 §).

Verksamheten med personligt ombud riktar sig till personer som är 18 år eller äldre som har psykiska funktionsnedsättningar och betydande och väsentliga svårigheter att utföra aktiviteter på olika livsområden. De enskilda som kan få stöd av personligt ombud ska ha sammansatta och omfattande behov av vård, stöd och service, rehabilitering och sysselsättning samt ha behov av långvariga kontakter med socialtjänsten, primärvården och den specialiserade psykiatrin och andra myndigheter (2 §).

Av 3 § framgår att statsbidrag får lämnas för verksamhet med personligt ombud som syftar till att den enskilde ska

1. ha bättre möjligheter att påverka sin livssituation och vara delaktig i samhället
2. ha möjligheter att leva ett mer självständigt liv och få en förbättrad livssituation
3. ges möjligheter att få tillgång till samhällets utbud av vård, stöd och service på jämlika villkor samt rättshjälp, rådgivning och annat stöd utifrån sina egna önskemål och behov.

Verksamheten syftar även till att få myndigheter, kommuner och regioner att samverka utifrån den enskildes önskemål och behov, och ge underlag till åtgärder som kan förebygga brister i fråga om att den enskilde kan få tillgång till samhällets utbud av vård, stöd och service.

Riksförsäkringsverkets allmänna råd om assistansersättning

När assistansberättigade t.ex. vårdas på sjukhus eller vistas i eller deltar i barnomsorg, skola eller daglig verksamhet är huvudregeln att det inte utgår någon assistansersättning (106 kap. 24 § SFB). Ersättning vid kortare sjukhusvistelse kan dock beviljas om det finns särskilda skäl (106 kap. 25 § SFB). Enligt det allmänna rådet till 106 kap. 25 § SFB bör som kortare tid räknas en tid om högst fyra veckor (Riksförsäkringsverkets allmänna råd [RAR 2002:6] om assistansersättning).

Pågående arbete

Huvudmannaskapet för personlig assistans

Huvudmannaskapsutredningen (S 2021:05) överlämnade sitt slutbetänkande Ett statligt huvudmannaskap för personlig assistans (SOU 2023:9) i mars 2023. Ett statligt huvudmannaskap skapar enligt betänkandet förutsättningar för ökad likvärdighet och rättssäkerhet i bedömningar av rätten till personlig assistans. Ett statligt huvudmannaskap skapar även bättre förutsättningar för arbetet mot felaktiga utbetalningar och välfärds kriminalitet, samtidigt som det innebär effektivare administration jämfört med dagens system med dubbla huvudmän.

I budgetpropositionen för 2025 anförde regeringen att personlig assistans är en frihetsreform som ska värnas (prop. 2024/25:1 utg.omr. 9 s. 175). Det

förutsätter samtidigt, enligt regeringen, att systemet skyddas mot brottsligt utnyttjande. Därför avser regeringen att under mandatperioden introducera åtgärder med målsättningen om ett statligt huvudmannaskap för den personliga assistansen. Regeringen avser samtidigt att vidta åtgärder för att förhindra en oskälig kostnadsutveckling, välfärdsbrottslighet och felaktiga utbetalningar inom ersättningen. Den personliga assistansen behöver enligt regeringen vara utformad på ett sådant sätt att den motstår välfärdsbrottslighet, är förutsägbar för den assistansberättigade samt säkerställer att den assistansberättigade får sina behov tillgodosedda.

En förebyggande socialtjänstlag – för ökade rättigheter, skyldigheter och möjligheter

I januari 2025 överlämnade regeringen propositionen En förebyggande socialtjänstlag – för ökade rättigheter, skyldigheter och möjligheter till riksdagen. I propositionen föreslås att en ny socialtjänstlag ska ersätta den nuvarande. Förslagen syftar till att skapa en långsiktigt hållbar, mer förebyggande och kunskapsbaserad socialtjänst.

I propositionen föreslås bl.a. att det av de övergripande målen för socialtjänsten ska framgå att socialtjänsten ska arbeta förebyggande och vara lätt tillgänglig, att kommunens ansvar för planering av insatser ska utvidgas till att omfatta hela socialtjänstens verksamhetsområde och att kommunen särskilt ska väga in behovet av tidiga och förebyggande insatser vid planeringen.

För att socialtjänsten ska kunna nå fler på ett enklare sätt och i ett tidigare skede föreslås även att socialnämnden ska få befogenhet att erbjuda vissa insatser utan individuell behovsprövning. Regeringen föreslår även att socialtjänstens verksamhet ska bedrivas i enlighet med vetenskap och beprövad erfarenhet. Därutöver föreslås en uppgiftsskyldighet som innebär att socialnämnden kan begära uppgifter från utförare inom socialtjänsten för bl.a. kvalitetssäkring och uppföljning.

För att stärka barns rättigheter omformuleras vissa bestämmelser i enlighet med Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter.

Det görs också en övergripande språklig och redaktionell modernisering av socialtjänstlagen för att den ska bli mer överskådlig och lättare att tillämpa.

Lagförslagen föreslås träda i kraft den 1 juli 2025.

Propositionen bereds i socialutskottet.

Schablonen för föräldraavdraget

I budgetpropositionen för 2025 aviserade regeringen en halvering av schablonen för föräldraavdraget i syfte att fler barn ska få rätt till assistans (prop. 2024/25:1 utg.omr. 9 s. 175).

I november 2024 fattade regeringen beslut om att halvera schablonen för föräldraavdraget. Förändringen innebär att de timmar som är fastställda i

förordningen om stöd och service till vissa funktionshindrade och förordningen om assistansersättning som varierar beroende på barnets ålder halveras. Förändringarna trädde i kraft den 1 januari 2025 (SFS 2024:1063 och SFS 2024:1064).

Schablonbeloppet för assistansersättningen

I budgetpropositionen för 2025 aviserade regeringen en uppräknings av schablonbeloppet med 3 procent för 2025. Schablonbeloppet för assistansersättningen blir därmed 342,60 kronor, en höjning med 10 kronor (prop. 2024/25:1 utg.omr. 9 s. 175).

I budgetpropositionen för 2025 aviserades också att regeringen avser att undersöka om en indexering av schablonbeloppet kan införas i syfte att öka förutsägbarheten för assistansmottagare och assistansanordnare (prop. 2024/25:1 utg.omr. 9 s. 175).

Omställning till en långsiktigt hållbar socialtjänst 2025–2026

Regeringen och SKR har slutit en överenskommelse om en omställning till en långsiktigt hållbar socialtjänst 2025–2026 för att stödja kommunerna i omställningen till en långsiktigt hållbar socialtjänst (S2024/02239 [delvis]).

Av överenskommelsen framgår bl.a. att kommunerna behöver beakta individens funktionsnedsättningar i större utsträckning inom alla delar av socialtjänsten. Det nationella målet för funktionshinderspolitiken är att, med FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning som utgångspunkt, uppnå jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet för personer med funktionsnedsättning i ett samhälle med mångfald som grund. Regeringen och SKR bedömer att ett särskilt fokus behöver läggas på personer med funktionsnedsättning och att arbetet behöver stärkas och utvecklas utifrån en helhetssyn där kommunerna och myndigheterna utvecklar kunskap och kompetens om funktionsnedsättningar och kunskapsbaserade insatser för målgruppen med stöd också av den nya socialtjänstlagen.

Rapport om det schabloniserade föräldraavdraget inom assistansersättningen

Försäkringskassan har haft i uppdrag att följa upp och analysera hur regeländringen om ett schabloniserat föräldraavdrag, och tillämpningen av den, har påverkat utfallet av rätten till assistansersättning (S2024/00587). Uppdraget redovisades i september 2024 i rapporten Analysera utfallet av schabloniserat föräldraavdrag inom assistansersättning (FK 2024/002285). I rapporten anför Försäkringskassan bl.a. följande (s. 18–19):

Syftet med schabloniserade föräldraavdrag är att öka rättssäkerheten, likvärdigheten och förutsägbarheten vid bedömningen av barns rätt till personlig assistans. Införandet av schabloniserade föräldraavdrag innebär att det inte längre finns något bedömningsutrymme när det gäller normalt föräldraansvar vid prövningen av rätten till personlig assistans. Hur stort

avdrag som ska göras för barn i en viss ålder regleras istället numera i förordningen. I denna uppföljning framkommer att föräldraavdraget behöver ses i relation till övriga faktorer som påverkar utfallet i ett enskilt beslut, såsom hjälpbehovets karaktär och omfattning. Detta för att förstå hur avdraget har påverkat utfallet av rätten till assistansersättning.

I förarbetena framkommer att föräldraavdraget antogs leda till att fler barn skulle beviljas assistansersättning. Fler barn har beviljats assistansersättning under 2023. Med anledning av de faktorer som nämnts ovan kan vi dock inte avgöra i vilken utsträckning den ökade andelen beviljanden beror på föräldraavdraget. Däremot visar denna uppföljning att det för de flesta beslut inte var föräldraavdraget som ledde till att barn fick avslag. I de fall som avslaget berodde på föräldraavdraget skulle ändringar i bestämmelserna om föräldraavdrag från grundläggande behov kunna leda till att fler barn beviljas assistansersättning. Om det finns en förväntan att ännu fler barn än dessa barn ska beviljas ersättning krävs ändringar av de grundläggande bestämmelserna om rätten till assistansersättning och vad som är ett grundläggande behov.

Konsekvenser av lagändringarna inom assistansersättningen – En granskning av 2023 års reform för stärkt rätt till personlig assistans

I januari 2025 publicerade Inspektionen för socialförsäkringen (ISF) rapporten *Konsekvenser av lagändringarna inom assistansersättningen – En granskning av 2023 års reform för stärkt rätt till personlig assistans* (rapport 2025:1). Rapporten är en slutredovisning av ISF:s regeringsuppdrag att utvärdera hur 2023 års lagändringar om personlig assistans har påverkat assistansersättningen och Försäkringskassans handläggning av förmånen.

ISF har i sin granskning kommit fram till följande resultat och slutsatser (s. 11 f.):

- Antalet nya mottagare av assistansersättning har ökat, men förhållandevis lite. Det är fortfarande fler som lämnar ersättningen än som tillkommer.
- Det är fler män än kvinnor som beviljas tid för de nya grundläggande behoven och män beviljas också fler timmar än kvinnor.
- I vissa ärenden beviljar Försäkringskassan tid för de nya grundläggande behoven utan att kriterierna i lagstiftning och förarbeten är uppfyllda.
- Schablonavdragets konstruktion får konsekvenser som inte var avsedda, men avdraget har haft liten påverkan på hur många barn som nybeviljas assistansersättning.
- ISF bedömer att det behövs ett tydligare regelverk för situationer där egenvård ska utföras av andra än den enskilde själv.
- Försäkringskassan dokumenterar ofta inte sitt ställningstagande till om ett barn kan vara delaktig i utredningen eller inte. Myndigheten gör också få hembesök.
- ISF anser att Försäkringskassan behöver kunna ompröva beslut om rätten till assistansersättning i fler situationer än i dag.

Utifrån granskningens resultat och slutsatser lämnar ISF följande rekommendationer till regeringen (s. 17):

- Regeringen bör se över schablonavdragets konstruktion.
- Regeringen bör överväga en utökning av Försäkringskassans rättsliga möjligheter att ompröva beviljad assistansersättning.

Försäkringskassans regleringsbrev för 2025

I Försäkringskassans regleringsbrev för budgetåret 2025 (S2023/03241, S2024/02156 [delvis], S2024/02157 [delvis], S2024/02158 [delvis]) anføres följande:

Försäkringskassans arbete med assistansersättning ska bidra till det nationella målet för funktionshinderspolitiken (prop. 2016/17:188, bet. 2017/18:SoU5, rskr 2017/18:86). Handläggningen ska präglas av hög kvalitet och rättssäkerhet så att den som är berättigad till ersättning får det, samtidigt som den som inte har rätt till ersättning inte får det. Handläggningen ska ske på ett sätt som leder till likvärdiga beslut över hela landet, för såväl flickor och pojkar som kvinnor och män. Försäkringskassan ska även säkerställa en god kontroll för ett effektivt och rättssäkert nyttjande av gemensamma resurser och därigenom förebygga och förhindra felaktiga utbetalningar och bidragsbrott.

Återrapportering

Försäkringskassan ska redovisa måluppfyllelsen och genomförda insatser för att uppnå målet. Vidare ska Försäkringskassan redovisa hur samverkan med Inspektionen för vård och omsorg har genomförts och på vilket sätt den har bidragit till att förbättra verksamheten.

Utvecklingen av assistansersättning

Försäkringskassan ska redovisa indikatorer för assistansersättning. Indikatorerna ska bl. a. följa utvecklingen av antalet brukare, timmar, kostnader, antalet bifall och antalet avslag. Redovisningen ska göras utifrån åldersgrupper, samt innehålla en analys om anledningar till bifall respektive avslag. I redovisningen ska även de mest relevanta indikatorerna analyseras. En redovisning av uppdraget ska lämnas till Regeringskansliet (Socialdepartementet) senast den 15 maj 2025.

Analysera utfallet av halveringen av det schabloniserade föräldraavdraget inom assistansersättningen

Försäkringskassan ska följa upp och analysera hur halveringen av det schabloniserade föräldraavdraget har påverkat utfallet av rätten till assistansersättning. En redovisning av uppdraget ska lämnas till Regeringskansliet (Socialdepartementet) senast den 13 november 2025.

Uppdrag att undersöka förutsättningarna för att ta över huvudmannskapet för personlig assistans i sin helhet

Försäkringskassan ska beskriva vad som krävs i form av it-utveckling, utbildning, rekrytering, samarbete med berörda kommuner och övriga förberedelser som är nödvändiga för att ett statligt huvudmannskap ska kunna genomföras på ett rättssäkert och kostnadseffektivt sätt samtidigt som konsekvenserna för enskilda, anordnare och kommuner inte blir större än nödvändigt.

Försäkringskassan ska under uppdragets genomförande inhämta synpunkter från SKR. Försäkringskassan ska föra dialog med Socialdepartementet under genomförandet av uppdraget. En redovisning av

uppdraget ska lämnas till Regeringskansliet (Socialdepartementet) senast den 8 maj 2025.

Översyn av yrket personlig assistent

I juli 2018 tillsatte regeringen en utredning om en översyn av yrket personlig assistent (S 2018:08). Syftet med översynen var att undersöka hur personliga assistenters villkor ser ut i såväl kommunal som privat verksamhet samt hos brukarkooperativ och hos assistansberättigade som anställer sina egna assistenter (dir. 2018:72). Den 15 januari 2020 överlämnade utredningen sitt betänkande Översyn av yrket personlig assistent – ett viktigt yrke som förtjänar bra villkor (SOU 2020:1) till regeringen. I utredningen lämnas flera förslag på vad regeringen bör göra för att förbättra personliga assistenters arbetsvillkor. Utredningen föreslår bl.a. att regeringen

- ger Socialstyrelsen i uppdrag att ta fram ett nationellt utbildnings- och kunskapsmaterial
- ger lämplig myndighet i uppdrag att kartlägga hur det förhöjda timbeloppet används
- ger privata assistansbolag ansvar för att finansiera sina assistenters sjuklönekostnader
- inför ett krav på att arbetsgivare ska tillämpa kollektivavtalsliknande villkor
- ser över om lagen (1970:943) om arbetstid m.m. i husligt arbete behöver anpassas till dagens förhållanden.

Betänkandet bereds inom Regeringskansliet.

Nationellt kompetenscentrum för intellektuell funktionsnedsättning och autism

I budgetpropositionen för 2025 anförde regeringen att det för att säkerställa den enskildes möjlighet till självbestämmande och trygghet och kvalitet inom verksamheter enligt LSS är avgörande att personalen har rätt kompetens för att utföra arbetsuppgifterna (prop. 2024/25:1 utg.omr. 9 s. 176). Regeringen avser därför att inrätta ett nationellt kompetenscentrum för frågor om intellektuell funktionsnedsättning och autism i syfte att höja kompetensen hos personal som arbetar företrädesvis i LSS-boenden och öka förståelsen för och kunskapen om funktionsnedsättningar för att kunna bemöta de boende på ett bra sätt och därmed förebygga att otillåtna tvångs- och begränsningsåtgärder används. Kompetenscentrumet ska även ge kommuner och regioner värdefull kunskap som kan användas i det fortlöpande utbildningsarbetet på arbetsplatser.

I februari 2025 gav regeringen Socialstyrelsen i uppdrag att förbereda inrättandet av ett nationellt kompetenscentrum för frågor om intellektuell funktionsnedsättning och autism (S2025/00165).

Personligt ombud

Verksamheten med personligt ombud riktar sig till personer som har psykiska funktionsnedsättningar och som har betydande och väsentliga svårigheter att utföra aktiviteter på olika livsområden (jfr förordningen [2013:522] om statsbidrag till kommuner som bedriver verksamhet med personligt ombud för vissa personer med psykiska funktionsnedsättningar). De som kan få stöd av personligt ombud ska vara 18 år eller äldre och ha omfattande behov av vård, stöd och service, rehabilitering och sysselsättning. Dessutom ska de ha behov av långvariga kontakter med socialtjänsten, primärvården och den specialiserade psykiatrin och andra myndigheter.

Socialstyrelsen fördelar statsbidrag till kommuner för att subventionera kommunernas kostnader för personliga ombud. Socialstyrelsen ansvarar även för att i samverkan med länsstyrelserna och kommunerna utveckla och stödja verksamheten. Socialstyrelsen genomför en introduktionsutbildning för personliga ombud och lämnar varje år en lägesrapport om utvecklingen av verksamheten och en ekonomisk redovisning för det år som gått till regeringen. Länsstyrelserna beslutar om statsbidrag och betalar ut det till de kommuner som beviljats medel för verksamheten. Länsstyrelserna ska också bistå Socialstyrelsen i uppgiften att följa upp, stödja och utveckla verksamheten och lämna underlag till Socialstyrelsens uppföljningar och årliga lägesrapport. En kommun svarar inom ramen för socialtjänsten för verksamhet med personliga ombud. Det är inte obligatoriskt för kommunerna att bedriva verksamhet med personliga ombud (Meddelandeblad nr 5/2020).

Av budgetpropositionen för 2025 framgår att den tidsbegränsade förstärkningen av personligt ombud med 30 miljoner kronor per år pågår till 2025 (prop. 2024/25:1 utg.omr. 9, bet. 2024/25:SoU1, rskr. 2024/25:92).

Lägesrapport om verksamhet med personligt ombud, bidragsår 2023

Av Socialstyrelsens Lägesrapport om verksamhet med personligt ombud, bidragsår 2023, framgår att 249 av landets kommuner har verksamhet med personliga ombud. Antalet heltidstjänster ökade med sex heltidsanställningar från 319 ombud (2022) till 325 ombud (2023). Verksamheten med personliga ombud gav stöd och hjälp åt 10 122 personer med psykiska funktionsnedsättningar. Verksamheternas återrapportering vittnar om att det bedöms ha blivit svårare för målgruppen att få stöd från välfärdssystemet och att det finns stora utmaningar kopplat till målgruppens omfattande behov. Socialstyrelsen bedömer att statsbidraget för verksamheten med personligt ombud bidrar till att uppfylla syftet med att förbättra villkoren för personer med psykisk funktionsnedsättning.

Personligt ombud till personer med psykiska funktionsnedsättningar – Kartläggning och analys av systemet med personligt ombud

Socialstyrelsen slutredovisade den 30 september 2023 ett uppdrag att se över systemet med personligt ombud (S2022/03075) i rapporten Personligt ombud

till personer med psykiska funktionsnedsättningar – Kartläggning och analys av systemet med personligt ombud. Kartläggningen visar bl.a. att de personer som fått stöd från ett personligt ombud haft stor nytta av insatsen, och de har bl.a. fått hjälp med att rädda sin ekonomiska situation och avvärja vräkningshot.

I rapporten drar Socialstyrelsen en rad slutsatser, bl.a. följande:

- Det finns nackdelar med att det är två aktörer som har ansvar för ansökningar om och redovisning av statsbidraget.
- Det finns brister i jämlikhet i dagens system på grund av kriterierna för statsbidraget.
- Målgruppen är inte tillräckligt tydligt definierad, vilket leder till att verksamheterna inte får vägledning i sina bedömningar av vilka sökande som ska erbjudas stöd från ombuden.
- Tillgången till personligt ombud är ojämlig i landet.
- Utan stöd från personligt ombud kan individen drabbas hårt, t.ex. av hemlöshet och/eller stora ekonomiska svårigheter. Socialstyrelsen bedömer också att långa väntetider kan få allvarliga konsekvenser för enskilda klienter.

Rapporten bereds inom Regeringskansliet.

Det handlar om livet – nationell strategi inom området psykisk hälsa och suicidprevention

I januari 2025 överlämnade regeringen skrivelse 2024/25:77 Det handlar om livet – nationell strategi inom området psykisk hälsa och suicidprevention till riksdagen. Skrivelsen bereds i socialutskottet.

I skrivelsen anför regeringen bl.a. att det behövs ett ökat fokus på att utveckla en effektiv samverkan som har patienters och brukares behov i centrum. Regeringen anför att fokus för arbetet bl.a. bör vara att arbeta för att personliga ombud och vård- och stödsamordnare finns tillgängliga i hela landet och kan bidra till att minimera risken för att insatser uteblir (s. 30–31).

Boende på (o)lika villkor – merkostnader i bostad med särskild service för vuxna enligt LSS

Utredningen om merkostnader i bostad med särskild service enligt LSS överlämnade sitt betänkande Boende på (o)lika villkor – merkostnader i bostad med särskild service för vuxna enligt LSS (SOU 2021:14) till regeringen i mars 2021. Utredningen har sett över reglerna och klargjort rättsläget för boende med särskild service för vuxna enligt LSS. Syftet har varit att den enskilde inte ska drabbas av merkostnader för sitt boende på grund av sin funktionsnedsättning. Utredningen har också analyserat och redogjort för de ekonomiska konsekvenserna av ett hyresförhållande för den enskildes kostnader för sitt boende. Utredningen har även haft i uppdrag att vid behov föreslå en mer kostnadseffektiv reglering som innebär att den enskilde inte ska

få merkostnader. Enligt utredningen ska en vuxen som har en funktionsnedsättning och som bor i en bostad med särskild service enligt LSS inte behöva betala mer för sin bostad än andra människor.

Betänkandet bereds inom Regeringskansliet.

Svar på skriftliga frågor

Den 16 oktober 2024 besvarade statsrådet Camilla Waltersson Grönvall (M) en skriftlig fråga om regeringens utredning om föräldraavdraget (fr. 2024/25:140). Statsrådet anförde följande:

Ulrika Westerlund har frågat mig om när regeringens rapport om föräldraavdraget kommer.

Det schabloniserade föräldraavdraget var en del av reformen Stärkt rätt till personlig assistans som trädde i kraft den 1 januari 2023 genom ett antal lagändringar. Syftet med att införa ett schabloniserat föräldraavdrag var att öka rättssäkerheten och förutsägbarheten inom den personliga assistansen. Avdraget ersatte den individuella bedömning av föräldrans ansvar som tidigare gjordes i varje ärende. Föräldraavdraget förväntades leda till att barn med stora och varaktiga funktionsnedsättningar i högre utsträckning skulle få tillgång till personlig assistans.

Regeringen har gett Inspektionen för Socialförsäkringen (ISF) i uppdrag att följa upp lagändringarna (S2022/0412). Uppdraget ska slutredovisas i januari 2025. Även Försäkringskassan har haft i uppdrag att följa upp lagändringarna (S2022/04810). Myndigheten redovisade sitt uppdrag i oktober 2023. Försäkringskassan har dessutom haft i ett särskilt uppdrag att följa upp och analysera hur regeländringen om ett schabloniserat föräldraavdrag, och tillämpningen av den, har påverkat utfallet av rätten till assistansersättning (S2023/03257). Uppdraget redovisades i september i år i rapporten Analysera utfallet av schabloniserat föräldraavdrag inom assistansersättningen (FK 2024/002285).

Effekten av föräldraavdraget har inte motsvarat förväntningarna. Trots lagändringarna så minskade antalet barn med assistansersättning under 2023.

För att stärka rätten till personlig assistans för barn aviserade regeringen i budgetpropositionen 2025 en halvering av schablonen för föräldraavdrag. Förslaget beräknas innebära ökade utgifter för staten med 95 miljoner för 2025 och därefter 190 miljoner per år.

Regeringen följer utvecklingen noga och kommer även att följa upp om den kommande halveringen av schablonen innebär att fler barn får tillgång till personlig assistans.

Den 16 oktober 2024 besvarade statsrådet Camilla Waltersson Grönvall (M) en skriftlig fråga om översyn av modellen för assistansersättningen (fr. 2024/25:142). Statsrådet anförde följande:

Karin Sundin har frågat mig om jag och regeringen har påbörjat arbetet med utformning av en redovisning av hur schablonbeloppet har räknats fram och med en översyn av modellen för uppräkningsmodell för assistansersättningen.

Regeringen anser att personlig assistans är en frihetsreform som ska värnas. Personlig assistans möjliggör ett friare liv för personer med stora och varaktiga funktionsnedsättningar. Den personliga assistansen ska vara utformad så att den säkerställer att den assistansberättigade får sina behov

tillgodosedda samtidigt som den är förutsägbar för den assistansberättigade.

Riksdagen har tillkännagett för regeringen att regeringen snarast bör tillsätta en utredning med målet att ta fram en långsiktigt hållbar finansieringsmodell för assistansersättningen som bättre tar hänsyn till olika utförarens faktiska kostnader (bet. 2023/24:SoU13 punkt 7).

Som en del i arbetet med att förbättra förutsättningarna för den personliga assistansen avser regeringen att räkna upp timbeloppet med 3 procent för 2025. Uppräkningen är den högsta sedan 2021 och beräknas innebära ökade utgifter för staten med 390 miljoner 2025 jämfört med tidigare prognoser.

Regeringen avser också att undersöka införandet av en indexering av schablonbeloppet. En indexering skulle innebära större förutsägbarhet för kommuner, privata utförare och för assistansmottagare och därmed göra det enklare att planera och utföra en personlig assistans av hög kvalitet. Frågan om hur det arbetet ska utformas bereds i Regeringskansliet.

Den 16 oktober 2024 besvarade statsrådet Camilla Waltersson Grönvall (M) en skriftlig fråga om avgiftsfri ledsagning för personer med synnedsättning (fr. 2024/25:143). Statsrådet anförde följande:

Karin Sundin har frågat om jag och regeringen har påbörjat arbetet med att se över förutsättningarna för avgiftsfri ledsagning för personer med synnedsättning samt förutsättningarna för att reglera insatsen ledsagning i en särskild lag.

Lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS, har stor betydelse för att personer som tillhör lagens personkrets ska få möjlighet att leva som andra. Verksamheten enligt lagen ska främja jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet i samhällslivet. Ledsagarservice är en av de insatser som kan ges med stöd av LSS och insatsen beviljas avgiftsfritt. Ledsagning kan även beviljas enligt socialtjänstlagen (2001:453) men kan då beläggas med avgift. Socialstyrelsen har i rapporten Förändringar av ledsagning över tid, som överlämnades till regeringen i juni 2023, föreslagit att förutsättningarna för att reglera insatsen ledsagarservice i en särskild lag bör utredas. I rapporten framgår även att Socialstyrelsen avser att ta fram ett stödmaterial till kommunerna i syfte att öka kunskapen om ledsagning.

Riksdagen har tillkännagett för regeringen att regeringen dels bör se över förutsättningarna för avgiftsfri ledsagning för personer med synnedsättning, dels reglera insatsen ledsagning i en särskild lag (bet. 2023/24:SoU13 punkt 6). Frågan bereds i Regeringskansliet.

Den 29 januari 2025 besvarade statsrådet Camilla Waltersson Grönvall (M) en skriftlig fråga om personliga ombud (fr. 2024/25:689). Statsrådet anförde följande:

Anna Vikström har frågat socialministern om han avser att vidta åtgärder för att stärka verksamheten med personliga ombud till vissa personer med funktionsnedsättningar så att de finns tillgängliga i hela landet, och i så fall hur.

Arbetet inom regeringen är så fördelat att det är jag som ska svara på frågan.

Förutsättningarna för statsbidrag till kommuner som bedriver verksamhet med personligt ombud för vissa personer med psykiska funktionsnedsättningar regleras i förordningen (2013:522) om statsbidrag till kommuner som bedriver verksamhet med personligt ombud till vissa

personer med psykiska funktionsnedsättningar. I förordningen, som trädde i kraft den 1 augusti 2013, anges bl.a. att verksamheten med personligt ombud riktar sig till personer som är 18 år eller äldre, som har psykiska funktionsnedsättningar och betydande och väsentliga svårigheter att utföra aktiviteter på olika livsområden. Det är frivilligt för kommunerna att ha en verksamhet med personligt ombud. I förordningen framgår även att Socialstyrelsen tillsammans med länsstyrelserna ansvarar för att följa upp, stödja och utveckla verksamheterna med personligt ombud.

Den tillfälliga ökningen av stödet för statsbidraget som gavs under åren 2020–2022 förlängdes för åren 2023–2025 i syfte att bl.a. öka antalet ombud och motivera fler kommuner att anställa personliga ombud.

Regeringens nationella strategi inom området psykisk hälsa och suicidprevention Det handlar om livet – nationell strategi inom området psykisk hälsa och suicidprevention (skr. 2024/25:77) syftar till att ge en långsiktig inriktning för arbetet under perioden 2025–2034. Strategin har en tvärssektoriell ansats som skapar förutsättningar för en gemensam riktning för hela samhället i arbetet med psykisk hälsa och suicidprevention.

Det finns flera förslag som inkommit till regeringen gällande personligt ombud och hur det skulle kunna utvecklas, exempelvis från samsjuklighetsutredningen (SOU 2023:5). Då förslagen fortfarande bereds inom Regeringskansliet kan jag i dag inte svara på hur regeringen kommer att gå vidare i frågan.

Tidigare riksdagsbehandling

Motionsyrkanden om stöd till personer med funktionsnedsättning

Motionsyrkanden om stöd till personer med funktionsnedsättning behandlades senast i betänkande 2023/24:SoU13 Stöd till personer med funktionsnedsättning. I betänkandet avstyrkte utskottet motionsyrkanden om bl.a. Huvudmannaskapsutredningen, rätten till personlig assistans, omprövning av personlig assistans, daglig verksamhet, tillsyn, Nationellt kompetenscentrum för frågor om intellektuell funktionsnedsättning och autism samt språkutbildning för arbete inom LSS. Riksdagen biföll utskottets förslag till riksdagsbeslut (prot. 2023/24:130).

Motionsyrkanden om det schabloniserade föräldraavdraget behandlades i betänkande 2023/24:SoU26. Motionerna avstyrktes (prot. 2023/24:87).

Tillkännagivande om valfrihet

Utskottet föreslog i betänkande 2017/18:SoU5 Nationellt mål och inriktning för funktionshinderspolitiken ett tillkännagivande om att regeringen bör återkomma till riksdagen med ett förslag som innebär att alla personer med funktionsnedsättning som har beviljats en insats ska få möjlighet att välja utförare enligt ett tillkännagivande som riksdagen gjorde våren 2017 (s. 45, 1 res. S, MP, V). Riksdagen biföll utskottets förslag till riksdagsbeslut (rskr. 2017/18:86).

I skrivelse 2023/24:75 Riksdagens skrivelser till regeringen – åtgärder under 2023 anför regeringen följande när det gäller tillkännagivandet (s. 180):

Punkt 12 om *valfrihet**: Riksdagen har tillkännaggett för regeringen det som utskottet anför om att regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag som innebär att alla personer med funktionsnedsättning som har beviljats en insats ska få möjlighet att välja utförare enligt ett tillkännagivande som riksdagen gjorde våren 2017 (bet. 2017/18:SoU5 s. 23 f.).

LSS-utredningen (S 2016:03) har haft i uppdrag att se över assistansersättningen i socialförsäkringsbalken och delar av lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (dir. 2016:40). Utredningens slutbetänkande Översyn av insatser enligt LSS och assistansersättningen (SOU 2018:88) har remissbehandlats. Ärendet bereds inom Regeringskansliet.

Huvudmannaskapsutredningen (S 2021:05) har haft i uppdrag att analysera och lämna förslag på hur insatsen personlig assistans kan organiseras i ett statligt huvudmannaskap (dir. 2021:76). I uppdraget ingick bl.a. att lämna förslag på hur kommunala beslut om personlig assistans kan överföras och anpassas till socialförsäkringsbalkens regelverk för statlig assistansersättning. Den 1 mars 2023 överlämnade utredningen sitt slutbetänkande Ett statligt huvudmannaskap för personlig assistans – Ökad likvärdighet, långsiktighet och kvalitet (SOU 2023:9). Betänkandet har remissbehandlats och bereds inom Regeringskansliet. Punkten är inte slutbehandlad.

Tillkännagivande om huvudmannaskap för personlig assistans

Utskottet föreslog i betänkande 2020/21:SoU10 Huvudmannaskap för personlig assistans ett tillkännagivande om huvudmannaskap för personlig assistans (s. 7, 1 res. S, C, L, MP). Riksdagen biföll utskottets förslag till riksdagsbeslut (rskr. 2020/21:80).

I skrivelse 2023/24:75 Riksdagens skrivelser till regeringen – åtgärder under 2023 anför regeringen följande när det gäller tillkännagivandet (s. 200):

Om huvudmannaskap för personlig assistans*: Riksdagen har tillkännaggett för regeringen det som utskottet anför om huvudmannaskap för personlig assistans (bet. 2020/21:SoU10 s. 5 f.). I budgetpropositionen för 2022 (prop. 2021/22:1 utg.omr. 9 avsnitt 7.3 s. 151 f.) gjorde regeringen bedömningen att det mot bakgrund av frågans komplexitet inte är möjligt att presentera ett lagförslag vid den tidpunkt som riksdagen tillkännaggett för regeringen. Huvudmannaskapsutredningen (S 2021:05) har haft i uppdrag att utreda och lämna förslag som rör statligt huvudmannaskap för personlig assistans (dir. 2021:76). Utredningen skulle bl.a. lämna förslag på hur kommunala beslut om personlig assistans kan överföras och anpassas till socialförsäkringsbalkens regelverk för statlig assistansersättning. Den 1 mars 2023 överlämnade utredningen sitt slutbetänkande Ett statligt huvudmannaskap för personlig assistans – Ökad likvärdighet, långsiktighet och kvalitet (SOU 2023:9). Betänkandet har remissbehandlats och bereds inom Regeringskansliet. Punkten är inte slutbehandlad.

Tillkännagivande om ett tilläggsdirektiv till Huvudmannaskapsutredningen

Utskottet föreslog i betänkande 2021/22:SoU12 Stöd till personer med funktionsnedsättning ett tillkännagivande till regeringen om att genom tilläggsdirektiv ge Huvudmannaskapsutredningen ett uppdrag att utarbeta

förslag som gör att samtliga hjälpmoment för alla grundläggande behov ska ge rätt till personlig assistans (s. 28, 1 res. S, M). Riksdagen biföll utskottets förslag till riksdagsbeslut (rskr. 2021/22:188).

I skrivelse 2023/24:75 Riksdagens skrivelser till regeringen – åtgärder under 2023 anför regeringen följande om tillkännagivandet (s. 226):

Den 1 mars 2023 överlämnade Huvudmannaskapsutredningen (S 2021:05) sitt slutbetänkande Ett statligt huvudmannaskap för personlig assistans – Ökad likvärdighet, långsiktighet och kvalitet (SOU 2023:9). Betänkandet har remissbehandlats och bereds inom Regeringskansliet. Punkten är inte slutbehandlad.

Tillkännagivanden om insatsen ledsagning

Utskottet föreslog i betänkande 2023/24:SoU13 Stöd till personer med funktionsnedsättning ett tillkännagivande om insatsen ledsagning (1 res. M, KD, L). Utskottet anförde följande (s. 41):

När det gäller rätten till ledsagning noterar utskottet att Socialstyrelsen i juni 2023 överlämnade rapporten Förändringar av ledsagning över tid – Rapport till regeringen som svar på uppdrag. Av rapporten framgår bl.a. att allt färre i LSS personkrets 3 beviljas ledsagning. Sämst är utvecklingen bland unga. Den som inte anses tillhöra LSS personkrets men som har behov av stöd i sin livsföring kan få detta med stöd av socialtjänstlagen, vilket i många kommuner innebär att den enskilde får stora kostnader för insatsen. Utskottet noterar att Socialstyrelsen avser att ta fram ett stödmaterial till kommunerna i syfte att öka kunskapen om insatsen ledsagning. I rapporten föreslår Socialstyrelsen även att förutsättningarna för att reglera insatsen ledsagning i en särskild lag bör utredas.

Utskottet anser mot denna bakgrund att regeringen bör se över förutsättningarna för avgiftsfri ledsagning för personer med synnedsättning. Regeringen bör även se över förutsättningarna för att reglera insatsen ledsagning i en särskild lag. Utskottet föreslår att riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför och tillkännager detta för regeringen. Motionerna [...] bör bifallas.

Riksdagen biföll utskottets förslag till riksdagsbeslut (rskr. 2023/24:256)

Tillkännagivande om uppräknings av assistansersättning

Utskottet föreslog i betänkande 2023/24:SoU13 Stöd till personer med funktionsnedsättning ett tillkännagivande om uppräknings av assistansersättning (1 res. M, KD, L). Utskottet anförde följande (s. 41):

Nivån på schablonersättningen har betydelse för att säkerställa goda arbetsvillkor för den personliga assistenten. Regeringen fastställer årligen timschablonen, vilken används som grund för beräkning av ersättning för personlig assistans. Enligt utskottet bör regeringen framöver årligen redovisa hur det föreslagna schablonbeloppet har räknats fram. Vidare är det angeläget att göra en översyn av dagens modell för uppräknings av assistansersättningen. Utskottet anser att regeringen snarast bör tillsätta en utredning med målet att ta fram en långsiktigt hållbar finansieringsmodell för assistansersättningen som bättre tar hänsyn till olika utförares faktiska kostnader.

Utskottet föreslår att riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför och tillkännager detta för regeringen. Därmed bör motionerna [...] bifallas. Motion [...] bör bifallas delvis.

Riksdagen biföll utskottets förslag till riksdagsbeslut (rskr. 2023/24:256)

Utskottets ställningstagande

Utskottet noterar att betänkandet Ett statligt huvudmannaskap för personlig assistans – Ökad likvärdighet, långsiktighet och kvalitet (SOU 2023:9) bereds inom Regeringskansliet. I budgetpropositionen för 2025 anförde regeringen att personlig assistans är en frihetsreform som ska värnas (prop. 2024/25:1 utg.omr. 9 s. 175). Regeringen avser att under mandatperioden introducera åtgärder med målsättningen om ett statligt huvudmannaskap för den personliga assistansen. Regeringen avser samtidigt att vidta åtgärder för att förhindra en oskälig kostnadsutveckling, välfärdsbrottslighet och felaktiga utbetalningar inom ersättningen. Den personliga assistansen behöver enligt regeringen vara utformad på ett sådant sätt att den motstår välfärdsbrottslighet, är förutsägbar för den assistansberättigade samt säkerställer att den assistansberättigade får sina behov tillgodosedda. Utskottet välkomnar detta. Det är inte nödvändigt för riksdagen att vidta några åtgärder med anledning av motionerna 2024/25:712 (SD) och 2024/25:3054 (MP) yrkande 5. Motionsyrkandena bör avslås.

Utskottet är inte heller berett att föreslå att riksdagen tar några initiativ med anledning av motionerna 2024/25:2951 (C) yrkande 51 i denna del, 2024/25:3029 (SD) yrkande 1 och 2024/25:3054 (MP) yrkande 7 i denna del om rätt till personlig assistans vid sjukhusvistelse. Motionsyrkandena bör avslås.

Utskottet noterar att regeringen har fattat beslut om att halvera schablonen för föräldraavdraget. Förändringarna trädde i kraft den 1 januari 2025. Utskottet välkomnar denna förändring och noterar att regeringen avser att följa utvecklingen noga. Det är enligt utskottets uppfattning viktigt att lagstiftningen är tydlig. Utskottet utesluter därför inte att det kommer att behövas förtydliganden i lag om när föräldraavdrag ska göras. Motionerna 2024/25:1922 (V) yrkande 27, 2024/25:2006 (SD) yrkande 1, 2024/25:2951 (C) yrkande 50 och 2024/25:3022 (S) yrkande 143 bör avslås.

I juni 2024 riktade riksdagen ett tillkännagivande till regeringen om insatsen ledsagning (bet. 2023/24:SoU13, rskr. 2023/24:256). Enligt tillkännagivandet bör regeringen se över förutsättningarna dels för avgiftsfri ledsagning för personer med synnedsättning, dels för att reglera insatsen ledsagning i en särskild lag. Tillkännagivandet bereds inom Regeringskansliet. Utskottet anser att detta är en angelägen fråga och ser fram emot regeringens slutsatser när det gäller avgiftsfri ledsagning och att insatsen ledsagning regleras i en särskild lag, i syfte att förbättra insatsen. Utskottet anser inte att riksdagen behöver ta nya initiativ med anledning av motionerna 2024/25:801 (MP), 2024/25:1367 (SD) yrkandena 1 och 2, 2024/25:1922 (V) yrkande 24,

2024/25:2386 (SD) yrkande 15, 2024/25:2951 (C) yrkande 53, 2024/25:3022 (S) yrkande 150 och 2024/25:3055 (MP) yrkande 70 i denna del. Motionsyrkandena bör avslås.

I juni 2024 riktade riksdagen även ett tillkännagivande till regeringen om uppräknig av assistansersättningen (bet. 2023/24:SoU13, rskr. 2023/24:256). Enligt tillkännagivandet bör regeringen dels årligen redovisa hur schablonbeloppet har räknats fram, dels göra en översyn av modellen för uppräknig av assistansersättningen. Tillkännagivandet bereds inom Regeringskansliet. Utskottet noterar att regeringen i budgetpropositionen för 2025 aviserade att regeringen avser att undersöka om en indexerig av schablonbeloppet kan införas i syfte att öka förutsägbarheten för assistansmottagare och assistansanordnare (prop. 2024/25:1 utg.omr. 9 s. 175). Utskottet välkomnar detta arbete och utgår från att regeringen snarast återkommer i frågan. Motionerna 2024/25:1740 (SD) yrkande 2, 2024/25:2951 (C) yrkande 54, 2024/25:3022 (S) yrkande 145 och 2024/25:3055 (MP) yrkande 70 i denna del bör avslås.

Mot bakgrund av det som redovisats ovan anser utskottet inte heller att riksdagen bör ta något initiativ med anledning av motionerna om indexerad finansieringsmodell för assistansersättning. Motionerna 2024/25:1740 (SD) yrkande 3, 2024/25:1922 (V) yrkande 22 och 2024/25:3054 (MP) yrkande 1 i denna del bör avslås.

När det gäller personliga assistenter kan utskottet konstatera att betänkandet Översyn av yrket personlig assistent – ett viktigt yrke som förtjänar bra villkor (SOU 2020:1) bereds inom Regeringskansliet. Riksdagen behöver inte ta några initiativ med anledning av motionerna 2024/25:102 (KD) och 2024/25:3022 (S) yrkande 146. Motionsyrkandena bör avslås.

Utskottet noterar att olika förslag om systemet med personligt ombud och hur det skulle kunna utvecklas bereds inom Regeringskansliet. Därmed anser utskottet att riksdagen inte bör ta några initiativ med anledning av motionerna 2024/25:1333 (MP) yrkande 2 och 2024/25:3055 (MP) yrkandena 31–38. Motionsyrkandena bör avslås. Även motion 2024/25:2713 (M) bör avslås.

Slutligen noterar utskottet att betänkandet Boende på (o)lika villkor – merkostnader i bostad med särskild service för vuxna enligt LSS (SOU 2021:14) bereds inom Regeringskansliet. Det är inte nödvändigt för riksdagen att ta något initiativ med anledning av motion 2024/25:1922 (V) yrkande 26. Motionsyrkandet bör avslås.

Habilitering och hjälpmedel m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om bl.a. en hjälpmedelslag, uppdrag kring rehabilitering, habilitering och hjälpmedel, bidrag för glasögon till vissa barn och unga samt nationellt kunskapscenter för dövfrågor.

Jämför reservation 22 (S), 23 (V, MP), 24 (C) och 25 (MP).

Motionerna

Hjälpmedelslag m.m.

I kommittémotion 2024/25:3022 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S) yrkande 152 föreslås ett tillkännagivande om att en ny hjälpmedelsutredning bör tillsättas i syfte att öka den nationella likvärdigheten i tillgången till hjälpmedel.

I kommittémotion 2024/25:2951 av Martina Johansson m.fl. (C) yrkande 59 föreslås ett tillkännagivande om att utreda möjligheten att skapa en separat hjälpmedelslag i syfte att säkerställa en mer jämlik hjälpmedelsförsörjning, vilken även inkluderar rätten till fritidshjälpmedel.

I kommittémotion 2024/25:803 av Ulrika Westerlund m.fl. (MP) föreslås ett tillkännagivande om att tillsätta en utredning för att se över möjligheten att stifta en separat hjälpmedelslag för att säkerställa en mer jämlik hjälpmedelsförsörjning. Även i kommittémotion 2024/25:3055 av Ulrika Westerlund m.fl. (MP) yrkande 50 föreslås ett tillkännagivande om att utreda förslag om en enhetlig hjälpmedelslag.

Uppdrag kring rehabilitering, habilitering och hjälpmedel m.m.

I kommittémotion 2024/25:3055 av Ulrika Westerlund m.fl. (MP) yrkande 46 föreslås ett tillkännagivande om att gå vidare med Socialstyrelsens förslag om samordnande och stödjande uppdrag kring rehabilitering, habilitering och hjälpmedel. I yrkande 47 föreslås ett tillkännagivande om stöd med användning av hjälpmedel. Motionärerna anser bl.a. att det i habilitering och rehabilitering ska ingå att få tillräcklig utbildning i och träning på förskrivna hjälpmedel.

Bidrag för glasögon till vissa barn och unga

I motion 2024/25:2309 av Annika Strandhäll m.fl. (S) föreslås ett tillkännagivande om att bidraget behöver vara tillräckligt och regelverket medge att alla barn i Sverige ska ha rätt och möjlighet att få tillgång till synhjälpmedel så som var avsikten med lagen om bidrag för glasögon till vissa barn och unga.

Nationellt kunskapscenter för dövfrågor

I motion 2024/25:1252 av Jessica Rodén och Louise Thunström (båda S) yrkande 1 föreslås ett tillkännagivande om att se över möjligheten att inrätta ett nationellt kunskapscenter för dövfrågor (NKCD), för att samordna och sprida kunskap till myndigheter och professionella som arbetar med döva.

Gällande rätt

Hälso- och sjukvårdslagen och patientlagen

I hälso- och sjukvårdslagen (2017:30), förkortad HSL, föreskrivs det grundläggande ansvar som sjukvårdshuvudmännen har för hjälpmedel för personer med funktionsnedsättning. Enligt 8 kap. 7 § HSL ska regionen erbjuda habilitering och rehabilitering, hjälpmedel för personer med funktionsnedsättning och tolktjänst för vardagstolkning för barndomsdöva, dövblinda, vuxendöva och hörselskadade. Detta gäller dem som är bosatta inom regionen eller som är kvarskrivna enligt 16 § folkbokföringslagen (1991:481) och stadigvarande vistas där (8 kap. 1 § HSL).

Kommunen ska i vissa fall erbjuda habilitering, rehabilitering och hjälpmedel för personer med funktionsnedsättning (12 kap. 5 § första stycket HSL).

Av 7 kap. 2 § patientlagen (2014:821) framgår att när det finns olika hjälpmedel för personer med funktionsnedsättning tillgängliga ska patienten ges möjlighet att välja det alternativ som han eller hon föredrar. Patienten ska få det valda hjälpmedlet om det med hänsyn till hans eller hennes behov och till kostnaderna för hjälpmedlet framstår som befogat. Patienten ska enligt 3 kap. 1 § patientlagen få information om bl.a. de hjälpmedel som finns för personer med funktionsnedsättning.

Socialstyrelsens föreskrifter

Socialstyrelsens föreskrifter (HSLF-FS 2021:52) om användning av medicintekniska produkter i hälso- och sjukvården reglerar bl.a. förskrivningen av medicintekniska produkter inom hälso- och sjukvården

Lagen om bidrag för glasögon till vissa barn och unga

Lagen (2016:35) om bidrag för glasögon till vissa barn och unga innehåller bestämmelser om regionernas skyldighet att lämna bidrag för kostnader för glasögon eller kontaktlinser till vissa barn och unga (1 §).

En region ska enligt 2 § lämna bidrag för kostnaden för glasögon eller kontaktlinser till barn och unga som är mellan 8 och 19 år och som omfattas av regionens skyldighet att erbjuda hjälpmedel enligt 8 kap. 7 § HSL. Detsamma gäller den som erbjuds hälso- och sjukvård med stöd av lagen (2008:344) om hälso- och sjukvård åt asylsökande m.fl. och lagen (2013:407)

om hälso- och sjukvård till vissa utlänningar som vistas i Sverige utan nödvändiga tillstånd.

Regeringen får meddela föreskrifter om bidragets storlek och övriga villkor för bidraget samt om återbetalningsskyldighet.

Förordningen om bidrag för glasögon till vissa barn och unga

Av förordningen (2016:36) om bidrag för glasögon till vissa barn och unga följer att bidrag för kostnaden för glasögon eller kontaktlinser ska uppgå till 800 kronor per person (3 §). Om kostnaden för glasögon eller kontaktlinser är lägre än 800 kronor per person ska bidraget uppgå till den faktiska kostnaden.

Pågående arbete

Socialstyrelsens arbete med hjälpmedel

Socialstyrelsen arbetar för en jämlik hjälpmedelsförsörjning bl.a. genom att

- tillhandahålla kunskapsstöd och utbildning om förskrivningsprocessen
- öka kunskapen om skillnader i tillgång till och användning av hjälpmedel
- följa upp och utvärdera hjälpmedelsområdet på nationell nivå.

Skriften Förskrivning av hjälpmedel – Stöd vid förskrivning av hjälpmedel till personer med funktionsnedsättning samlar på en övergripande nivå aktuell kunskap om förskrivning av hjälpmedel utifrån HSL. Skriften riktar sig till förskrivare och chefer för förskrivare. Skriften kompletterar och fördjupar innehållet i webbutbildningen Förskrivning av hjälpmedel och uppdaterades 2021 utifrån ny reglering av medicintekniska produkter.

Socialstyrelsen har publicerat tre statistikfaktablad med tabellbilagor för hjälpmedelsområdet: 2022, 2023 och 2024. Socialstyrelsen avser att årligen publicera statistik om förskrivna hjälpmedel. Statistik om avgifter för den enskilde kommer att publiceras vartannat år (nästa gång 2025). Statistiken är uppdelad på kön och åldersgrupper samt efter region och kommun där så är möjligt.

Uppdrag om nationella riktlinjer på området rehabilitering, habilitering och hjälpmedel

I mars 2022 föreslog socialutskottet ett tillkännagivande till regeringen om nationella riktlinjer för rehabilitering, habilitering och hjälpmedel (bet. 2021/22:SoU12, 1 res. S, MP). Riksdagen biföll utskottets förslag till riksdagsbeslut (rskr. 2021/22:188).

I juni 2022 beslutade regeringen att ge Socialstyrelsen i uppdrag att analysera förutsättningarna för nationella riktlinjer för området rehabilitering, habilitering och hjälpmedel eller avgränsade delar av området (S2022/01683 [delvis], S2022/03182 [delvis]). Myndigheten skulle i analysen även redovisa för- och nackdelar med att avgränsa det ovannämnda området för nationella riktlinjer.

Uppdraget redovisades till regeringen i februari 2023 i rapporten Nationellt stöd för rehabilitering, habilitering och hjälpmedel – Förutsättningar för nationella riktlinjer för områdena rehabilitering, habilitering och hjälpmedel (2023-2-8373). I rapporten drar Socialstyrelsen slutsatsen att det behövs ett förstärkt nationellt stöd inom områdena rehabilitering, habilitering och hjälpmedel men att det inte är lämpligt att ta fram en nationell riktlinje för områdena gemensamt. De tre områdena har olika målgrupper, kontext, utmaningar och behov. De behöver därför enligt myndigheten undersökas grundligt var för sig. Vidare anför Socialstyrelsen att rehabiliterande och habiliterande åtgärder inklusive hjälpmedel redan inkluderas – tillsammans med andra medicinska åtgärder – i Socialstyrelsens nationella riktlinjer och övriga kunskapsstöd. Socialstyrelsen anför vidare att myndigheten i arbetet med regeringsuppdraget har uppmärksammat behovet av ett bredare och nationellt samordnat arbete för att stödja med kunskap, utveckla, integrera och följa upp områdena rehabilitering och habilitering, inklusive hjälpmedel. Det arbetet skulle enligt myndigheten behöva samordnas och stödjas på nationell nivå, där Socialstyrelsen spelar en central roll inom kunskapsstyrningen av hälso- och sjukvården.

I budgetpropositionen för 2024 anförde regeringen att tillkännagivandet i och med det redovisade uppdraget är slutbehandlat. Utskottet hade inget att invända mot detta vid behandlingen av tillkännagivandet i betänkande 2023/24:SoU1 Utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg (s. 24 och 51). I regeringens skrivelse 2023/24:75 Riksdagens skrivelser till regeringen – åtgärder under 2023 upprepades att tillkännagivandet är slutbehandlat (s. 226–227).

Strategi för rehabilitering, habilitering och hjälpmedel

I januari 2025 gav regeringen Socialstyrelsen i uppdrag att ta fram ett förslag till en nationell strategi och tillhörande handlingsplan i syfte att säkerställa en effektiv och jämlik rehabilitering, habilitering och användning av åtgärden hjälpmedel i hela landet (S2025/00109 [delvis]).

Socialstyrelsen ska när uppdraget utförs föra dialog med berörda aktörer, såsom huvudmän, professionsföreningar samt patient-, brukar- och anhörigorganisationer, genom att bl.a. inhämta och beakta synpunkter från dessa. Myndigheten ska även föra dialog inom Partnerskap för kunskapsstyrning. Socialstyrelsen ska också föra dialog med relevanta akademiska institutioner samt internationella organ såsom Världshälsoorganisationen (WHO).

Socialstyrelsen ska senast den 25 april 2025 lämna en delredovisning med en plan för genomförandet av arbetet till Regeringskansliet (Socialdepartementet) och senast den 30 maj 2026 lämna en slutredovisning av uppdraget till Regeringskansliet (Socialdepartementet).

Kunskapsguiden

Som nämnts ovan är Kunskapsguiden en webbplats som samlar kunskapsstödande produkter från Socialstyrelsen och andra myndigheter och aktörer. Kunskapsguiden vänder sig till dem som arbetar nära personer med behov av insatser inom hälsa, vård och omsorg. På Kunskapsguiden finns bl.a. samlad information och publikationer om hörselnedsättning och dövhet.

Nationellt kunskapscenter för dövblindfrågor

Nationellt kunskapscenter för dövblindfrågor (NKCDB) är en verksamhet som på uppdrag av Socialstyrelsen arbetar med att samla, utveckla och sprida information om dövblindhet, ge expertis till framför allt regionerna kring dövblindhet, bevaka teknik och tjänster inom information och kommunikation för personer med dövblindhet, erbjuda utbildningar samt arbeta med metodutveckling inom området. NKCDB samarbetar med brukarorganisationer, anhöriga, professionella i olika verksamheter och forskare.

Tidigare riksdagsbehandling

Motionsyrkanden om bl.a. habilitering och hjälpmedel behandlades senast i betänkande 2023/24:SoU13 Stöd till personer med funktionsnedsättning. Motionsyrkandena avstyrktes. Riksdagen biföll utskottets förslag till riksdagsbeslut (prot. 2023/24:130, rskr. 2023/24:256).

Utskottets ställningstagande

Socialstyrelsen arbetar för en jämlik hjälpmedelsförsörjning bl.a. genom att tillhandahålla kunskapsstöd och utbildning om förskrivningsprocessen, öka kunskapen om skillnader i tillgång till och användning av hjälpmedel samt följa upp och utvärdera hjälpmedelsområdet på nationell nivå. Myndigheten tar även fram statistik om förskrivna hjälpmedel.

Utskottet noterar att Socialstyrelsen nyligen har fått i uppdrag att ta fram ett förslag till en nationell strategi och tillhörande handlingsplan i syfte att säkerställa en effektiv och jämlik rehabilitering, habilitering och användning av åtgärden hjälpmedel i hela landet (S2025/00109 [delvis]). Uppdraget ska slutredovisas senast den 30 maj 2026. Utskottet välkomnar detta uppdrag och anser att det inte är nödvändigt för riksdagen att ta några initiativ med anledning av motionerna 2024/25:803 (MP), 2024/25:2951 (C) yrkande 59, 2024/25:3022 (S) yrkande 152 och 2024/25:3055 (MP) yrkande 50 om att utreda en hjälpmedelslag. Motionsyrkandena bör avslås.

Mot bakgrund av det ovan nämnda uppdraget till Socialstyrelsen är det inte heller nödvändigt för riksdagen att ta några initiativ med anledning av motion 2024/25:3055 (MP) yrkandena 46 och 47. Motionsyrkandena bör avslås.

Vidare är utskottet inte berett att föreslå att riksdagen vidtar någon åtgärd med anledning av motion 2024/25:2309 (S) om bidrag för glasögon till vissa barn och unga.

Slutligen noterar utskottet att det på Kunskapsguiden finns samlad information och publikationer om hörselnedsättning och dövhet riktade till dem som arbetar nära personer med behov av insatser inom hälsa, vård och omsorg. Utskottet anser inte att riksdagen bör ta något initiativ när det gäller motion 2024/25:1252 (S) yrkande 1. Yrkandet bör avslås.

Bilstöd

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om bilstöd.
Jämför reservation 26 (S).

Motionen

I kommittémotion 2024/25:3022 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S) yrkande 151 föreslås ett tillkännagivande om att ta förslagen från utredningsbetänkandet Ett enklare bilstöd (SOU 2023:81) vidare.

Gällande rätt

Socialförsäkringsbalken

Bestämmelser om bilstöd finns i 52 kap. SFB samt i förordningen (2010:1745) om bilstöd till personer med funktionshinder. Enligt 52 kap. 2 § kan bilstöd lämnas till en försäkrad som på grund av ett varaktigt funktionshinder har väsentliga svårigheter att förflytta sig på egen hand eller att anlita allmänna kommunikationer. Av 52 kap. 3 § följer att bilstöd kan lämnas även till en försäkrad förälder till ett försäkrat barn som har ett sådant funktionshinder som avses i 2 §.

Pågående arbete

Ett enklare och mer ändamålsenligt bilstöd

I juli 2022 beslutade regeringen att ge en särskild utredare i uppdrag att se över regelverket för bilstödet och ansvarsfördelningen mellan berörda myndigheter när det gäller handläggningen av bilstödet (S 2022:15, dir. 2022:123). I uppdraget ingick även att föreslå ett mer ändamålsenligt regelverk och en mer ändamålsenlig ansvarsfördelning. Genom ett tilläggsdirektiv förlängdes uppdraget till den 29 november 2023 (dir. 2023:53).

I november 2023 överlämnade utredningen betänkandet Ett enklare bilstöd (SOU 2023:81) till regeringen. I betänkandet föreslår utredningen åtgärder

som både underlättar och förenklar administration och bidragsgivning inom bilstöd. Utredningen föreslår bl.a. att

- administrationen av bilstödet ska överföras till Trafikverket för effektivare och kortare handläggningstider
- bilstöd till inköp och anpassning ska lämnas med färre bidrag
- bidragen även fortsättningsvis ska anges i socialförsäkringsbalken men att riksdagen ska bemyndiga regeringen att föreskriva hur bidragen beräknas
- bilstöd ska bestämmas med utgångspunkt i vad som bedöms vara den lägsta utgiften för inköp och anpassning av en bil så att den kan brukas, med hänsyn till personens funktionsnedsättning.

Betänkandet bereds inom Regeringskansliet.

Tidigare riksdagsbehandling

Motionsyrkanden om bilstöd behandlades senast i betänkande 2023/24:SoU13 Stöd till personer med funktionsnedsättning. Motionsyrkandena avstyrktes. Riksdagen biföll utskottets förslag till riksdagsbeslut (prot. 2023/24:130, rskr. 2023/24:256).

Utskottets ställningstagande

Utskottet noterar att betänkandet Ett enklare bilstöd (SOU 2023:81) bereds inom Regeringskansliet. Utskottet anser inte att riksdagen behöver ta något initiativ med anledning av motion 2024/25:3022 (S) yrkande 151. Motionsyrkandet bör avslås.

Motioner som bereds förenklat

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden som rör samma eller i huvudsak samma frågor som riksdagen har behandlat tidigare under valperioden.

Utskottets ställningstagande

De motionsyrkanden som finns upptagna i bilaga 2 rör samma eller i huvudsak samma frågor som utskottet har behandlat tidigare under valperioden, se bl.a. betänkandena 2022/23:SoU21 och 2023/24:SoU13. Utskottet avstyrker därför dessa motionsyrkanden. Tidigare ståndpunkter framgår av de nämnda betänkandena.

Reservationer

1. Livsvillkor för personer med funktionsnedsättning, punkt 1 (MP)

av Nils Seye Larsen (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2024/25:3055 av Ulrika Westerlund m.fl. (MP) yrkande 69.

Ställningstagande

Samhället har trots FN-konventionen och stolta målsättningar fortfarande alltför dåliga stödsystem för personer med funktionsnedsättning. Enligt min mening är det viktigt att genomföra förändringar som sammantaget förbättrar livsvillkor och förutsättningar för självständigt liv och hälsa för personer med funktionsnedsättning. Allt som förbättrar livsvillkoren för personer med funktionsnedsättning kan samtidigt sägas förbättra möjligheten till hälsa och förebygga ohälsa. Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder för att åstadkomma detta.

2. Funktionsrättsorganisationer, punkt 2 (V)

av Maj Karlsson (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2024/25:1922 av Nadja Awad m.fl. (V) yrkande 2 och
avslår motion
2024/25:2631 av Ulrika Westerlund m.fl. (MP) yrkandena 1 och 2.

Ställningstagande

För att funktionsrättsrörelsen och civilsamhället i stort ska kunna bedriva det avgörande arbete de gör behöver de goda, stabila och långsiktiga förutsättningar. Enligt min mening bör regeringen göra mer för att säkerställa goda och långsiktiga villkor för civilsamhället i allmänhet och funktionsrättsrörelsen i synnerhet.

3. Funktionsrättsorganisationer, punkt 2 (MP)

av Nils Seye Larsen (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:2631 av Ulrika Westerlund m.fl. (MP) yrkandena 1 och 2 samt avslår motion

2024/25:1922 av Nadja Awad m.fl. (V) yrkande 2.

Ställningstagande

Enligt min mening är det angeläget att se över det statliga anslaget till funktionsrättsorganisationer och utreda möjligheten att höja anslaget. I samband med översynen av nivån på anslaget bör också kriterierna ses över för att säkerställa att viktiga organisationer inte utesluts för att de t.ex. företräder för få personer. Både åtgärden att höja anslaget och åtgärden att se över kriterierna är angelägna. Detta bör göras samtidigt så att inte förändrade kriterier ökar antalet berättigade organisationer utan att anslaget höjs. Regeringen bör ta initiativ till en översyn enligt ovan.

4. Tillgänglighet till digital teknik m.m., punkt 3 (SD)

av Carina Ståhl Herrstedt (SD), Carita Boulwén (SD), Leonid Yurkovskiy (SD) och Mona Olin (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:1367 av Carina Ståhl Herrstedt m.fl. (SD) yrkande 4 och

avslår motion

2024/25:2951 av Martina Johansson m.fl. (C) yrkande 58.

Ställningstagande

För att stödja personer med synnedsättning, särskilt de som använder punktskrift, är det nödvändigt med specifik utbildning för att komma igång och hålla sig uppdaterad. Många platser i landet saknar dock de kunskaper och resurser som krävs för att erbjuda detta stöd. Regeringen bör därför ge lämplig instans i uppdrag att säkerställa förbättrade möjligheter till utbildning och support i användningen av digital teknik. Det är så vi skapar ökad självständighet och möjlighet för personer med synnedsättning att själva styra över sina liv.

5. Tillgänglighet till digital teknik m.m., punkt 3 (V, C)

av Christofer Bergenblock (C) och Maj Karlsson (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:2951 av Martina Johansson m.fl. (C) yrkande 58 och

avslår motion

2024/25:1367 av Carina Ståhl Herrstedt m.fl. (SD) yrkande 4.

Ställningstagande

Ett tillgängligt och inkluderande samhälle måste innebära att även personer med t.ex. nedsatt syn, nedsatt rörelseförmåga eller nedsatt kognitiv förmåga kan identifiera sig digitalt. Enligt vår mening bör regeringen låta utreda hur digitala tjänster, såsom banktjänster, digital signering och digital identifiering, kan tillgängliggöras på lika villkor även för personer som har funktionsnedsättningar som i dag försvårar eller omöjliggör tillgången till dessa tjänster.

6. Våld mot personer med funktionsnedsättning, punkt 4 (SD)

av Carina Ståhl Herrstedt (SD), Carita Boulwén (SD), Leonid Yurkovskiy (SD) och Mona Olin (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:3029 av Carina Ståhl Herrstedt m.fl. (SD) yrkande 3 och avslår motion

2024/25:1922 av Nadja Awad m.fl. (V) yrkande 16.

Ställningstagande

Personer med funktionsnedsättning är många gånger särskilt sårbara för att utsättas för våld. De riskerar inte bara att utsättas för våld och övergrepp av närstående personer utan även av dem som är anställda för att bistå med assistans och vård. Många kommuner saknar tyvärr rutiner inte bara för att upptäcka våldsutsatthet inom LSS-verksamheter utan även för hur de ska agera när det uppdagas. Enligt vår mening behövs det en nationell uppföljning för att säkerställa att kommunerna fullföljer sina skyldigheter med det förebyggande arbetet kring våld mot personer med funktionsnedsättning och att man vidtar de åtgärder som behövs när någon blir utsatt.

7. Våld mot personer med funktionsnedsättning, punkt 4 (V, MP)

av Nils Seye Larsen (MP) och Maj Karlsson (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:1922 av Nadja Awad m.fl. (V) yrkande 16 och avslår motion

2024/25:3029 av Carina Ståhl Herrstedt m.fl. (SD) yrkande 3.

Ställningstagande

Våld mot personer med funktionsnedsättning är ett dolt samhällsproblem, trots att en psykisk eller fysisk funktionsnedsättning innebär en ökad risk för att utsättas för övergrepp. Kvinnor med funktionsnedsättning är extra utsatta. Samhällets insatser mot mäns våld mot kvinnor borde därför ha ett funktionsrättsperspektiv. Det är även viktigt att öka kunskapen om förekomsten av våld mot personer med funktionsnedsättning. Enligt vår mening bör regeringen därför initiera ett arbete hos berörda myndigheter för att säkerställa att utvecklingen av våld och övergrepp mot personer med funktionsnedsättning kan följas genom statistik och indikatorer, uppdelat utifrån kön.

8. Tillgång till insatser enligt LSS, punkt 6 (MP)

av Nils Seye Larsen (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:3054 av Ulrika Westerlund m.fl. (MP) yrkande 5 och
avslår motion

2024/25:712 av Daniel Persson (SD).

Ställningstagande

Inom samhällets alla områden finns alltid en risk för att olika grupper får olika tillgång till resurser, stöd och hjälp av andra skäl än att de har olika behov. Den här risken finns självklart också inom LSS och det är viktigt att säkerställa att t.ex. kvinnor eller personer med ursprung utanför Sverige inte missgynnas. Enligt min mening bör regeringen, i samband med att Huvudmannaskapsutredningens förslag genomförs, vidta åtgärder för att säkerställa att tillgången till insatser enligt LSS är jämställd och jämlik.

9. Rätt till personlig assistans vid sjukhusvistelse, punkt 7 (SD)

av Carina Ståhl Herrstedt (SD), Carita Boulwén (SD), Leonid Yurkovskiy (SD) och Mona Olin (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:3029 av Carina Ståhl Herrstedt m.fl. (SD) yrkande 1 och
bifaller delvis motionerna

2024/25:2951 av Martina Johansson m.fl. (C) yrkande 51 i denna del och
2024/25:3054 av Ulrika Westerlund m.fl. (MP) yrkande 7 i denna del.

Ställningstagande

När assistansberättigade vårdas på sjukhus är huvudregeln att det inte lämnas någon assistansersättning enligt Försäkringskassans vägledning. Ersättning vid kortare sjukhusvistelse (högst fyra veckor) kan dock beviljas om det finns särskilda skäl. Vidare ska det när det handlar om barn bedömas om

hjälpbehovet under en sjukhusvistelse faller under normalt föräldraansvar. Att inte beviljas assistansersättning vid sjukhusvistelse kan medföra betydande konsekvenser för den enskilde. En sjukhusvistelse kan också leda till förödande konsekvenser för arbetsgivaren som kan tvingas säga upp assistenterna för att det inte utgår någon timersättning. Den enskilde riskerar då att stå utan personliga assistenter efter en sjukhusperiod. Många som är i behov av assistans blir mycket oroliga över detta och kan i vissa fall avstå från nödvändig sjukhusvård av rädsla för att tillfälligt förlora assistansen. Regeringen bör därför se över regelverket för assistans vid sjukhusvistelse.

10. Rätt till personlig assistans vid sjukhusvistelse, punkt 7 (C)

av Christofer Bergenblock (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:2951 av Martina Johansson m.fl. (C) yrkande 51 i denna del och bifaller delvis motionerna

2024/25:3029 av Carina Ståhl Herrstedt m.fl. (SD) yrkande 1 och

2024/25:3054 av Ulrika Westerlund m.fl. (MP) yrkande 7 i denna del.

Ställningstagande

Enligt socialförsäkringsbalken lämnas assistansersättning inte vid sjukhusvistelse. Om det finns särskilda skäl kan assistansersättning dock lämnas även under tid när den enskilde vårdas på sjukhus under en kortare tid, och då beviljas maximalt fyra veckors assistans. I LSS saknas motsvarande bestämmelse om särskilda skäl för personlig assistans vid sjukhusvistelse. Den enskilde får ansöka hos kommunen om tillfälligt utökad personlig assistans för sjukhusvistelse. Om behovet inte är tillgodosett på annat sätt, t.ex. av sjukvårdspersonal, föräldraansvar eller liknande, ska personlig assistans beviljas vid sjukhusvistelse. Dagens system skapar en osäkerhet kring den enskildes möjlighet att få den hjälp man behöver i samband med sjukhusvistelse. Det innebär också en svårighet för assistansanordnaren som blir av med sin ersättning, vilket kan leda till uppsägning av personal. Sammantaget riskerar detta att leda till att människor avstår från nödvändig sjukvård. Enligt min mening bör frågan om rätt till personlig assistans i samband med sjukhusvistelse utredas i syfte att stärka den enskildes rätt att få den hjälp man behöver utifrån sina behov.

11. Rätt till personlig assistans vid sjukhusvistelse, punkt 7 (MP)

av Nils Seye Larsen (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:3054 av Ulrika Westerlund m.fl. (MP) yrkande 7 i denna del och bifaller delvis motionerna

2024/25:2951 av Martina Johansson m.fl. (C) yrkande 51 i denna del och 2024/25:3029 av Carina Ståhl Herrstedt m.fl. (SD) yrkande 1.

Ställningstagande

I nuläget nekas människor med assistans ofta att behålla assistansen om de blir inlagda på sjukhus. Detta skapar stora svårigheter när ordinarie sjukvårdspersonal inte har resurser att också agera som personliga assistenter. Det skapar också svårigheter för assistansanordnare om sjukhusvistelsen blir långvarig eftersom det då saknas pengar för att behålla assistenten när ersättningen inte betalas ut. Därför bör regeringen därför se över lagstiftningen för att möjliggöra assistenters närvaro på sjukhus.

12. Det schabloniserade föräldraavdraget, punkt 8 (S)

av Fredrik Lundh Sammeli (S), Yasmine Bladelius (S), Anna Vikström (S), Gustaf Lantz (S) och Karin Sundin (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:3022 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S) yrkande 143, bifaller delvis motionerna

2024/25:2006 av Carina Ståhl Herrstedt m.fl. (SD) yrkande 1 och 2024/25:2951 av Martina Johansson m.fl. (C) yrkande 50 och avslår motion

2024/25:1922 av Nadja Awad m.fl. (V) yrkande 27.

Ställningstagande

Flera organisationer bedömer, liksom i enskilda beslut om överklaganden, att Försäkringskassans tolkning av det s.k. föräldraansvaret är snävare än vad som avsågs med den lagändring som trädde i kraft den 1 januari 2023. Tvärtemot avsikten har det blivit svårare för barn med funktionsnedsättning att få personlig assistans. Vi menar att regeringen skyndsamt bör fatta beslut om att ändra föräldraavdragets omfattning i förordningen om assistansersättning. Regeringen bör även ge en utredare i uppdrag att ta fram förslag till förtydligande av lagstiftningen när det gäller föräldraavdraget.

13. Det schabloniserade föräldraavdraget, punkt 8 (V, MP)

av Nils Seye Larsen (MP) och Maj Karlsson (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:1922 av Nadja Awad m.fl. (V) yrkande 27 och
bifaller delvis motionerna

2024/25:2006 av Carina Ståhl Herrstedt m.fl. (SD) yrkande 1,
2024/25:2951 av Martina Johansson m.fl. (C) yrkande 50 och
2024/25:3022 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S) yrkande 143.

Ställningstagande

Vi ser allvarligt på att Försäkringskassan gör andra tolkningar av det schabloniserade föräldraavdraget än vad som var intentionen bakom lagändringen. Regeringen har alla möjligheter att åtgärda problemet. I stället har den gett Försäkringskassan i uppdrag att följa upp förändringen. Vi ser en stor risk att regeringens agerande försenar nödvändiga förändringar och menar att regeringen behöver agera nu genom att nollställa föräldraavdraget.

14. Det schabloniserade föräldraavdraget, punkt 8 (C)

av Christofer Bergenblock (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:2951 av Martina Johansson m.fl. (C) yrkande 50 och bifaller delvis motionerna
 2024/25:1922 av Nadja Awad m.fl. (V) yrkande 27,
 2024/25:2006 av Carina Ståhl Herrstedt m.fl. (SD) yrkande 1 och
 2024/25:3022 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S) yrkande 143.

Ställningstagande

Tvärtemot intentionerna med lagändringarna om schabloniserat föräldraavdrag har det blivit svårare för barn med funktionsnedsättning att få personlig assistans. Det är helt oacceptabelt. Precis som Inspektionen för socialförsäkringen (ISF) anser jag att regeringen bör se över det nya regelverket. Regeringen bör skyndsamt återkomma med ett förslag till förtydligande när det gäller det schabloniserade föräldraavdraget så att barnfamiljer kan få den assistans de har rätt till. I väntan på att en ny lagstiftning kan träda i kraft bör regeringen nollställa alternativt minimera schablontiderna i förordningen om assistansersättning.

15. Insatsen ledsagning, punkt 9 (S, V, C, MP)

av Fredrik Lundh Sammeli (S), Yasmine Bladelius (S), Anna Vikström (S), Gustaf Lantz (S), Christofer Bergenblock (C), Nils Seye Larsen (MP), Karin Sundin (S) och Maj Karlsson (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2024/25:801 av Ulrika Westerlund m.fl. (MP),
 2024/25:1367 av Carina Ståhl Herrstedt m.fl. (SD) yrkandena 1 och 2,
 2024/25:2386 av Magnus Persson m.fl. (SD) yrkande 15,
 2024/25:2951 av Martina Johansson m.fl. (C) yrkande 53,
 2024/25:3022 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S) yrkande 150 och
 2024/25:3055 av Ulrika Westerlund m.fl. (MP) yrkande 70 i denna del och bifaller delvis motion
 2024/25:1922 av Nadja Awad m.fl. (V) yrkande 24.

Ställningstagande

Den 12 juni 2024 beslutade riksdagen om ett tillkännagivande om insatsen ledsagning (bet. 2023/24:SoU13, rskr. 2023/24:256). Enligt beslutet bör regeringen se över förutsättningarna för avgiftsfri ledsagning för personer med synnedsättning samt för att reglera insatsen ledsagning i en särskild lag. Det

är nu angeläget att regeringen snarast påbörjar detta arbete och återkommer till riksdagen med förslag.

16. Uppräkning av assistansersättningen, punkt 10 (S, V, C, MP)

av Fredrik Lundh Sammeli (S), Yasmine Bladelius (S), Anna Vikström (S), Gustaf Lantz (S), Christofer Bergenblock (C), Nils Seye Larsen (MP), Karin Sundin (S) och Maj Karlsson (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2024/25:1740 av Carina Ståhl Herrstedt m.fl. (SD) yrkande 2,

2024/25:2951 av Martina Johansson m.fl. (C) yrkande 54,

2024/25:3022 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S) yrkande 145 och

2024/25:3055 av Ulrika Westerlund m.fl. (MP) yrkande 70 i denna del.

Ställningstagande

Den 12 juni 2024 beslutade riksdagen om ett tillkännagivande till regeringen om uppräkning av assistansersättningen (bet. 2023/24:SoU13, rskr. 2023/24:256). Enligt beslutet bör regeringen årligen redovisa hur schablonbeloppet har räknats fram och se över modellen för uppräkning av assistansersättningen. Det är nu angeläget att regeringen snarast påbörjar denna översyn. Regeringen bör snarast tillsätta en utredning med målet att ta fram en långsiktigt hållbar finansieringsmodell för assistansersättningen, som bättre tar hänsyn till olika utförarens faktiska kostnader, och återkomma till riksdagen med förslag. Regeringen bör även återkomma med en redovisning av hur schablonbeloppet har räknats fram.

17. Indexerad finansieringsmodell för assistansersättning, punkt 11 (SD)

av Carina Ståhl Herrstedt (SD), Carita Boulwén (SD), Leonid Yurkovskiy (SD) och Mona Olin (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2024/25:1740 av Carina Ståhl Herrstedt m.fl. (SD) yrkande 3 och
bifaller delvis motionerna
2024/25:1922 av Nadja Awad m.fl. (V) yrkande 22 och
2024/25:3054 av Ulrika Westerlund m.fl. (MP) yrkande 1 i denna del.

Ställningstagande

Enligt vår mening är frågan om att införa en indexering av schablonbeloppet så viktig att en sådan finansieringsmodell bör vara på plats senast i budgetpropositionen för 2026.

18. Indexerad finansieringsmodell för assistansersättning, punkt 11 (V, MP)

av Nils Seye Larsen (MP) och Maj Karlsson (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2024/25:1922 av Nadja Awad m.fl. (V) yrkande 22 och
2024/25:3054 av Ulrika Westerlund m.fl. (MP) yrkande 1 i denna del och
bifaller delvis motion
2024/25:1740 av Carina Ståhl Herrstedt m.fl. (SD) yrkande 3.

Ställningstagande

Enligt vår mening bör regeringen så snart som möjligt återkomma med förslag på en indexerad finansieringsmodell för assistansersättning.

19. Personliga assistenter, punkt 12 (S)

av Fredrik Lundh Sammeli (S), Yasmine Bladelius (S), Anna Vikström (S), Gustaf Lantz (S) och Karin Sundin (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2024/25:3022 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S) yrkande 146 och

avslår motion
2024/25:102 av Gudrun Brunegård (KD).

Ställningstagande

I takt med att allt fler arbetsgivare har fått mindre marginaler har möjligheterna till kompetensutveckling för de personliga assistenterna urholkats. Vi anser därför att en del av assistansschablonen bör vara öronmärkt för kompetensutveckling med krav på redovisning. Regeringen bör se över detta.

20. Personligt ombud m.m., punkt 13 (MP)

av Nils Seye Larsen (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 13 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2024/25:1333 av Ulrika Westerlund m.fl. (MP) yrkande 2 och
2024/25:3055 av Ulrika Westerlund m.fl. (MP) yrkandena 31–38 och
avslår motion
2024/25:2713 av Ann-Sofie Lifvenhage (M).

Ställningstagande

Enligt min mening bör regeringen låta utreda rollen och funktionen personligt ombud i syfte att förbättra tillgången samt inkludera fler grupper. Målgruppen bör utvidgas till att bl.a. även omfatta unga från 16 år. Reformen med personliga ombud behöver stärkas och bli en obligatorisk funktion som alla kommuner ska erbjuda. Det behöver även bli möjligt att överklaga ett beslut om att inte få tillgång till ett ombud. Vidare anser jag att en myndighet, förslagsvis Socialstyrelsen, bör få i uppdrag att följa reformen med personliga ombud fördjupat. Jag anser också att finansieringskonstruktionen bör ändras så att fullt statsbidrag ges för de personliga ombuden. Det skulle innebära en ekonomisk lättnad för kommunerna, både de som i dag har verksamhet med personligt ombud och de som ännu inte har anställt sådana. De personliga ombuden har också en annan funktion – nämligen att identifiera och rapportera systembrister till en ledningsgrupp som består av representanter från kommunen, regionen och Arbetsförmedlingen. Denna funktion har dock inte fungerat som tänkt. Regeringen bör därför se över detta.

21. Boendefrågor, punkt 14 (V)

av Maj Karlsson (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 14 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2024/25:1922 av Nadja Awad m.fl. (V) yrkande 26.

Ställningstagande

Enligt min mening bör regeringen återkomma med förslag utifrån betänkandet Boende på (o)lika villkor – merkostnader i bostad med särskild service för vuxna enligt LSS (SOU 2021:14) och med beaktande av remissinstansernas synpunkter.

22. Hjälpmedelslag m.m., punkt 15 (S)

av Fredrik Lundh Sammeli (S), Yasmine Bladelius (S), Anna Vikström (S), Gustaf Lantz (S) och Karin Sundin (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 15 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2024/25:803 av Ulrika Westerlund m.fl. (MP),
2024/25:2951 av Martina Johansson m.fl. (C) yrkande 59,
2024/25:3022 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S) yrkande 152 och
2024/25:3055 av Ulrika Westerlund m.fl. (MP) yrkande 50.

Ställningstagande

Vi anser att regeringen bör tillsätta en ny hjälpmedelsutredning i syfte att ta fram förslag för en ökad nationell likvärdighet i tillgången till hjälpmedel för personer med funktionsnedsättning. En sådan utredning bör bl.a. se över möjligheten att skapa en separat hjälpmedelslag och att införa ett högkostnadsskydd.

23. Hjälpmedelslag m.m., punkt 15 (V, MP)

av Nils Seye Larsen (MP) och Maj Karlsson (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 15 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2024/25:803 av Ulrika Westerlund m.fl. (MP) och

2024/25:3055 av Ulrika Westerlund m.fl. (MP) yrkande 50 och
bifaller delvis motionerna

2024/25:2951 av Martina Johansson m.fl. (C) yrkande 59 och

2024/25:3022 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S) yrkande 152.

Ställningstagande

I dag är sysselsättningsgraden drygt 50 procent för personer med funktionsnedsättning, att jämföra med övriga befolkningen där siffran är drygt 80 procent. Enligt organisationen DHR är de största förklaringarna till detta bristande fysisk tillgänglighet, okunskap och stelbenta tolkningar av service på kommunal och regional nivå.

Enligt vår mening skulle man komma till rätta med några av de problem som människor med funktionsnedsättning möter i dag om tillgången till hjälpmedel reglerades i en särskild lag. Därför anser vi att regeringen bör tillsätta en utredning om detta.

24. Hjälpmedelslag m.m., punkt 15 (C)

av Christofer Bergenblock (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 15 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:2951 av Martina Johansson m.fl. (C) yrkande 59 och

bifaller delvis motionerna

2024/25:803 av Ulrika Westerlund m.fl. (MP),

2024/25:3022 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S) yrkande 152 och

2024/25:3055 av Ulrika Westerlund m.fl. (MP) yrkande 50.

Ställningstagande

Enligt min mening behövs det en reglering av hjälpmedelsförskrivningen genom tydligare nationell styrning för att säkerställa en mer jämlik hjälpmedelsförsörjning. I ett första steg anser jag därför att regeringen bör utreda möjligheten att skapa en separat hjälpmedelslag. Utredningen behöver även utreda rätten till fritidshjälpmedel samt hur fler aktörer kan delta i habiliteringen. Om man får avslag på önskemål om ett hjälpmedel som man själv anser att man behöver ska man kunna överklaga detta.

25. Uppdrag kring rehabilitering, habilitering och hjälpmedel m.m., punkt 16 (MP)

av Nils Seye Larsen (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 16 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:3055 av Ulrika Westerlund m.fl. (MP) yrkandena 46 och 47.

Ställningstagande

Enligt min mening är det angeläget att regeringen går vidare med förslaget från Socialstyrelsen om ett bredare och nationellt samordnat arbete för att stödja, utveckla, integrera och följa upp områdena rehabilitering och habilitering, inklusive hjälpmedel. Jag anser även att det i habilitering och rehabilitering ska ingå att få tillräcklig utbildning i och träning på förskrivna hjälpmedel. Det ska också ingå att få lära sig att använda produkter och utrustning som inte förskrivs som hjälpmedel men som kan underlätta livet för individen. Regeringen bör återkomma med förslag på hur det ska ske på bästa sätt.

26. Bilstöd, punkt 19 (S)

av Fredrik Lundh Sammeli (S), Yasmine Bladelius (S), Anna Vikström (S), Gustaf Lantz (S) och Karin Sundin (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 19 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:3022 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S) yrkande 151.

Ställningstagande

I november 2023 överlämnades betänkandet Ett enklare bilstöd (SOU 2023:81) till regeringen. Utredningen föreslår genomgripande förändringar av både administrationen av bilstödet och regelverkets utformning. Vi välkomnar utredningens slutsatser och förslag – särskilt att en huvudman, Trafikverket, får ansvaret. Det är oerhört viktigt att stödet anpassas mer utifrån individens behov. Vi tycker att utredningen i stora delar tar fasta på det. Däremot anser vi att de ekonomiska bidragen för bilköp behöver förstärkas. Utredningens förslag riskerar att innebära en försämring även jämfört med nuvarande system. Vi anser att regeringen bör återkomma med förslag utifrån utredningens betänkande.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden 2024/25

2024/25:50 av Martina Johansson (C):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att uppdra åt Socialstyrelsen att undersöka hur hjälpmedel kommer personer med funktionsnedsättning till del, när det gäller både enklare hjälpmedel och de som räknas som bostadsanpassning, och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur lagen tydligare kan styra mot att hjälpmedel i samband med bostadsanpassning fortfarande ägs av kommunen för att ett större återtagande ska kunna ske och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:95 av Magnus Jacobsson (KD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om nationell likvärdighet i lagstiftning om habiliteringsersättning och ”semesterersättning” och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:102 av Gudrun Brunegård (KD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten att kvalitetssäkra yrkestiteln personlig assistent med viss grundläggande utbildning inom vård och omsorg och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:355 av Alexandra Völker (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten till ett mer jämlikt ekonomiskt stöd till funktionshindersorganisationer som inte passar in i den rådande strukturen för bidragssystemen till föreningsverksamhet och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:467 av Nadja Awad m.fl. (V):

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör tillsätta en utredning som utvärderar hur vården och stödet till anhöriga ser ut och hur kommunerna kan erbjuda ett individualiserat och flexibelt stöd som anpassas till anhörigas skiftande behov och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:498 av Anne-Li Sjölund (C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att man bör utreda hur personer med funktionsnedsättning ska kunna få möjlighet att själva välja hjälpmedel och att detta inte ska vara beroende av kön, ålder eller var man bor och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:562 av Dan Hovskär (KD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett officiellt nationellt bevis såsom ett ”disability card” och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:703 av Daniel Persson (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta fram ett nationellt ledsagarintyg, som ska vara kostnadsfritt för individen, och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:712 av Daniel Persson (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skärpa lagen så att en kommun är skyldig att ge ett förhandsbesked inom 21 dagar från att ansökan mottagits och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:717 av Daniel Persson (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett slopande av den övre åldersgränsen, så man kan söka assistans livet ut, och även ansöka om utökade assistanstimmar om behovet uppstår, och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:738 av Magnus Manhammar (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda en nationell standard och hjälpmedelscentral för ett jämlikt utbud och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:801 av Ulrika Westerlund m.fl. (MP):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen snarast ska återkomma med besked om när en utredning om en ny lag för att reglera insatsen ledsagning kommer att tillsättas och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:803 av Ulrika Westerlund m.fl. (MP):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillsätta en utredning för att se över möjligheten att stifta en separat hjälpmedelslag för att

säkerställa en mer jämlik hjälpmedelsförsörjning och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:895 av Magnus Manhammar (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten att införa ett jämlikt högkostnadsskydd för hjälpmedel till alla personer med funktionsvariation och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:903 av Magnus Manhammar (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att göra funktionsrättskonventionen till lag och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:1070 av Magnus Berntsson (KD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ledsagarservice för dövblinda, så att tillgången blir likvärdig i hela landet, och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:1114 av Marléne Lund Kopparklint (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att utreda förutsättningarna för att ändra kravet på särskilda skäl för att få personlig assistans i skola och daglig verksamhet och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:1252 av Jessica Rodén och Louise Thunström (båda S):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att inrätta ett nationellt kunskapscenter för dövfrågor (NKCD), för att samordna och sprida kunskap till myndigheter och professionella som arbetar med döva, och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:1333 av Ulrika Westerlund m.fl. (MP):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten att förlänga bilstödet så att det även gäller efter pensionsåldern och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda rollen och funktionen personligt ombud i syfte att förbättra tillgången samt inkludera fler grupper och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:1367 av Carina Ståhl Herrstedt m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skyndsamt omhänderta tillkännagivandet om att se över förutsättningarna för att reglera insatsen ledsagning i en särskild lag

samt att snarast återkomma till riksdagen med förslag och tillkännager detta för regeringen.

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen skyndsamt bör omhänderta tillkännagivandet om att se över förutsättningarna för avgiftsfri ledsagning för personer med synnedsättning och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör överväga att ta fram en förteckning över vilken samhällsviktig information som ska vara tillgänglig för så stor del av befolkningen som möjligt och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa förbättrade möjligheter till utbildning och support i användningen av digital teknik och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:1482 av Helena Gellerman (L):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att handläggningen av bilstödet bör överföras till annan myndighet för att nå fler med ökad effektivitet och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:1694 av Tomas Eneroth och Monica Haider (båda S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om habiliteringsersättningen och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:1740 av Carina Ståhl Herrstedt m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över de samhällsekonomiska effekterna av LSS-insatserna samt konsekvenserna för andra stödsystem och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att hedra tillkännagivandet om att årligen redovisa hur det föreslagna schablonbeloppet för assistansersättning framräknats och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en indexerad finansieringsmodell bör vara på plats senast i budgetpropositionen för 2026 och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten och förutsättningarna för att ta bort åldersgränsen för rätt till assistans för funktionsnedsättning som inte uppenbart beror på normalt åldrande och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:1796 av Linnéa Wickman m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över förutsättningarna för att stärka och utöka rätten till anhängigtöd i syfte att

säkerställa att funktionsnedsatta barn får tillgång till en jämlik vård, omsorg och stöd och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:1922 av Nadja Awad m.fl. (V):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör utreda hur FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning kan inkorporeras i svensk lagstiftning och hur tillräcklig finansiering kan garanteras och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör säkerställa goda och långsiktiga villkor för funktionsrättsrörelsen och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ta initiativ till att utreda om bilstödet även ska omfatta specialanpassade bilbarnstolar och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör initiera en översyn av lagstiftningen kring habilitering och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör införa ett system där avgifter för hjälpmedel och medicintekniska produkter ska vara likvärdiga i hela landet och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör inrätta en nationellt styrd hjälpmedelscentral för att tillgången ska bli mer jämlik och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att rätten till habiliteringsersättning bör lagstadgas och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör tillse att systemet för habiliteringsersättningen genomlysas i syfte att öka jämlika villkor i hela landet och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör utreda om habiliteringsersättning även ska omfatta personer som har daglig sysselsättning enligt SoL och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör initiera ett arbete hos berörda myndigheter för att säkerställa att utvecklingen av våld och övergrepp mot personer med funktionsnedsättning kan följas genom statistik och indikatorer, uppdelat utifrån kön, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör tillsätta en utredning i syfte att stärka lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade med målsättningen att återupprätta

- lagens grundintentioner och utifrån den utveckla och modernisera lagstiftningen, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ge lämplig myndighet i uppdrag att utreda de samhällsekonomiska konsekvenser som det ökade antalet avslag på insatsen personlig assistans leder till och tillkännager detta för regeringen.
 20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma till riksdagen med en proposition utifrån betänkandet Ett statligt huvudmannaskap för personlig assistans – Ökad likvärdighet, långsiktighet och kvalitet (SOU 2023:9) och tillkännager detta för regeringen.
 21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med lagförslag som gör att samtliga grundläggande behov ska vara assistansgrundande i sin helhet, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
 22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag om att se över och indexera assistansersättningen och tillkännager detta för regeringen.
 23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ge lämplig myndighet i uppdrag att göra en översyn av Försäkringskassans arbete mot fusk samt analysera vilka konsekvenser det får för assistansberättigade och assistansanordnare och tillkännager detta för regeringen.
 24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör tillsätta en utredning om att stärka rätten till avgiftsfri ledsagning genom att reglera den i en särskild lag eller stärka LSS samt huruvida insatsen kan ges enligt s.k. förenklad biståndsbedömning och tillkännager detta för regeringen.
 25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag som innebär att statlig assistansersättning ges i större utsträckning när man vistas i eller deltar i barnomsorg, skola eller daglig verksamhet, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
 26. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag utifrån betänkandet Boende på (o)lika villkor – merkostnader i bostad med särskild service för vuxna enligt LSS (SOU 2021:14) och remissinstansernas kritik och tillkännager detta för regeringen.
 27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag som innebär att föräldraavdraget nollställs och tillkännager detta för regeringen.
 29. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör tillse att rutiner för inhämtning av uppdelad statistik och indikatorer på området mänskliga rättigheter för personer med

funktionsnedsättning utvecklas skyndsamt och tillkännager detta för regeringen.

31. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ta initiativ till en kartläggning av hur tillgången till fritidshjälpmedel, färdtjänst, kontaktpersoner, ledsagare och personlig assistans påverkar möjligheten att delta i kulturliv och i fysiska aktiviteter på lika villkor runt om i landet för att kunna öka delaktigheten och den fysiska aktiviteten bland barn, unga och vuxna med funktionsnedsättning, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
32. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ge lämplig myndighet i uppdrag att utforma hur stöd till anhöriga kan öka i kommunerna, genom t.ex. särskilda funktioner som har till uppgift att vara behjälpliga med att koordinera vård- och omsorgskontakter, och tillkännager detta för regeringen.
33. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen skyndsamt bör återkomma med en proposition utifrån slutbetänkandet *Handlingsplan för en långsiktig utveckling av tolktjänsten för döva, hörselskadade och personer med dövblindhet (SOU 2022:11)* och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:2006 av Carina Ståhl Herrstedt m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ta initiativ till att i lag förtydliga när schabloniserat föräldraavdrag ska göras och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att initiera arbetet med att utarbeta lagförslag som gör att samtliga hjälpmoment för alla grundläggande behov ger rätt till personlig assistans och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:2122 av Lars Beckman (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en översyn av bilstödet för personer med funktionsnedsättning och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:2239 av Ida Karkiainen (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkra rätten till ledsagarinsatser och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:2309 av Annika Strandhäll m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att bidraget behöver vara tillräckligt och regelverket medge att alla barn i Sverige ska ha rätt och

möjlighet att få tillgång till synhjälpmedel så som var avsikten med lagen och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:2386 av Magnus Persson m.fl. (SD):

9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda och ge förslag till en ny finansieringsmodell för tolktjänster i arbetslivet för döva, hörselskadade och personer med dövblindhet och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten att tillsätta en nationell resurs för synskadade och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att agera i linje med tillkännagivandet i socialutskottets betänkande 2023/24:SoU13 och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:2513 av Mirja Räihä m.fl. (S):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att inrätta ett nationellt kompetenscentrum om intellektuell funktionsnedsättning och autism inom LSS i enlighet med det förslag som lagts fram av Socialstyrelsen och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna till ett nytt stöd för riktade resurser till kommunerna för LSS-boenden och utvecklingsarbete inom området samt förbättrad kontroll av den flora av stöd som förekommer och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:2576 av Ann-Sofie Lifvenhage (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten till ett statligt övertagande av det totala ekonomiska ansvaret för LSS för att säkerställa likvärdighet i hela landet och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:2577 av Ann-Sofie Lifvenhage (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna till en språkutbildning för arbete inom LSS och färdtjänst för att leva upp till kraven på språkkunskap och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:2631 av Ulrika Westerlund m.fl. (MP):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över det statliga anslaget till funktionsrättsorganisationer och utreda möjligheten att höja detta, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att under översynen också utreda kriterierna för bidragsgivningen för att säkerställa att alla relevanta organisationer har möjlighet att söka stöd för sitt arbete, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2024/25:2641 av Ulrika Westerlund m.fl. (MP):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa att Sveriges lagstiftning och praxis gällande rättigheter för människor med funktionsnedsättning är i linje med FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillsätta en utredning om att göra funktionsrättskonventionen till svensk lag och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:2713 av Ann-Sofie Lifvenhage (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten för föräldrar till barn med IF att ta ett utökat föräldraansvar för kontakter med myndigheter, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2024/25:2795 av Ann-Sofie Lifvenhage (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över förutsättningar och möjligheter till en mer flexibel vardag för synskadade genom att ha tillgång till ledarhund, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2024/25:2849 av Ann-Sofie Lifvenhage (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna att införa systematiska kontroller av assistansersättningar i syfte att hindra fusk och felaktiga utbetalningar och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:2951 av Martina Johansson m.fl. (C):

48. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen skyndsamt bör lägga fram de författningsförslag som behövs för övergången till samlat statligt huvudmannskap för personlig assistans samt säkerställa att övergången görs på ett sådant sätt att den inte innebär försämringar av människors rätt till personlig assistans, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
49. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ta de initiativ som behövs för att samtliga hjälpmoment för alla grundläggande behov ska ge rätt till personlig assistans och tillkännager detta för regeringen.

50. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen skyndsamt bör återkomma till riksdagen med ett förslag till förtydligande avseende det schabloniserade föräldraavdraget och tillkännager detta för regeringen.
51. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda en stärkt rätt till personlig assistans i samband med skola och daglig verksamhet samt i samband med sjukhusvistelse och tillkännager detta för regeringen.
52. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillsätta en statlig utredning om funktionsnedsättning och åldrande som bl.a. behöver se över den nuvarande åldersgränsen för personlig assistans och tillkännager detta för regeringen.
53. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen snarast bör återkomma till riksdagen med förslag på införandet av avgiftsfri ledsagning för personer med synnedsättning samt förslag på hur insatsen ledsagning kan regleras i en egen lag i enlighet med riksdagens tillkännagivande (2023/24:SoU13) den 12 juni 2024 och tillkännager detta för regeringen.
54. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen snarast bör återkomma till riksdagen med en översyn av modellen för uppräkningsavvikelse i assistansersättningen i enlighet med riksdagens tillkännagivande (2023/24:SoU13) den 12 juni 2024 och tillkännager detta för regeringen.
55. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda en utökning av möjligheten att få dispositionsrätt till ledarhund avseende personer under 18 år och personer med dövblindhet och tillkännager detta för regeringen.
57. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör lägga fram de författningsförslag som behövs för att förslagen från betänkandet Handlingsplan för en långsiktig utveckling av tolktjänsten för döva, hörselskadade och personer med dövblindhet (SOU 2022:11) kan implementeras senast den 1 januari 2026 och tillkännager detta för regeringen.
58. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör utreda hur digitala tjänster, såsom banktjänster, digital signering och digital identifiering, kan tillgängliggöras på lika villkor även för personer med funktionsnedsättningar som försvårar eller omöjliggör tillgången till dessa tjänster i dag, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
59. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten att skapa en separat hjälpmedelslag i syfte att säkerställa en mer jämlik hjälpmedelsförsörjning, vilken även inkluderar rätten till fritidshjälpmedel, och tillkännager detta för regeringen.
60. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge Myndigheten för delaktighet i uppdrag att ta fram en nationell strategi

för att motverka funkofofi, dvs. diskriminering av personer med funktionsnedsättningar, och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:3022 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S):

141. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utveckla det systematiska arbetet kring funktionshinderspolitiken och tillkännager detta för regeringen.
142. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att återställa rätten till assistans och tillkännager detta för regeringen.
143. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förtydliga bestämmelserna om föräldraavdrag och tillkännager detta för regeringen.
144. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att genomföra Huvudmannaskapsutredningens förslag (SOU 2023:9) och tillkännager detta för regeringen.
145. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att snarast påbörja den översyn av modellen för uppräknings av assistansersättningen som riksdagen beslutat och tillkännager detta för regeringen.
146. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en särskild del av timbeloppet bör vara öronmärkt för kompetensutveckling för personliga assistenter och tillkännager detta för regeringen.
148. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att lagreglera habiliteringsersättningen och tillkännager detta för regeringen.
149. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att genomföra förslagen från 2020 års tolktjänstutredning och tillkännager detta för regeringen.
150. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att snarast påbörja den översyn av förutsättningarna för avgiftsfri ledsagning och för att reglera insatsen i en särskild lag som riksdagen beslutat och tillkännager detta för regeringen.
151. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta förslagen från utredningsbetänkandet Ett enklare bilstöd (SOU 2023:81) vidare och tillkännager detta för regeringen.
152. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en ny hjälpmedelsutredning bör tillsättas i syfte att öka den nationella likvärdigheten vad gäller tillgången till hjälpmedel och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:3029 av Carina Ståhl Herrstedt m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för en översyn av systemet med assistansersättning vid sjukhusvistelse och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över förutsättningarna att förtydliga att habiliteringsstöd även ska gälla för beslut om daglig verksamhet enligt socialtjänstlagen och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en nationell uppföljning för att säkerställa att kommunerna fullföljer sina skyldigheter med det förebyggande arbetet kring våld mot funktionsnedsatta, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2024/25:3052 av Annika Hirvonen m.fl. (MP):

16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att flyktingar och andra som flyttar till Sverige ska ha samma rätt till personlig assistans som andra och tillkännager detta för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att flyktingar från Ukraina ska ges samma rätt till LSS som andra som är folkbokförda i Sverige, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2024/25:3054 av Ulrika Westerlund m.fl. (MP):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att i ett första steg höja assistansersättningen, det s.k. schablonbeloppet, med 5 procent samt utreda hur uppräkningsmodellen ska kunna indexregleras så att den bättre tar hänsyn till faktiska kostnader och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att vidta åtgärder så att de grundläggande behoven bedöms i sin helhet och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att så snart åtgärderna om behovsbedömningen är avklarade gå vidare med förslagen från huvudmannaskapsutredningen om att flytta över ansvaret för all personlig assistans till staten och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda 65-årsgränsen för personlig assistans och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att vidta åtgärder för att säkerställa att tillgången till insatser enligt LSS är jämställd och jämlik och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa att alla barn som är i behov av assistans har tillgång till

- denna, också under skoltid, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa tillgången till assistans också vid sjukhusvistelser och på daglig verksamhet och tillkännager detta för regeringen.
 8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att uppdra till regeringen att skyndsamt vidta åtgärder mot de uppkomna försämringarna i tillgången till personlig assistans, bl.a. vad gäller barns tillgång till personlig assistans och vilka som bedöms komma i fråga för personlig assistans, och tillkännager detta för regeringen.
 9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillsätta en LSS-inspektion och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:3055 av Ulrika Westerlund m.fl. (MP):

31. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att reformen personligt ombud behöver stärkas och tillkännager detta för regeringen.
32. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att personligt ombud bör bli en obligatorisk funktion som kommuner ska erbjuda och tillkännager detta för regeringen.
33. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ej få ett personligt ombud behöver bli möjligt att överklaga och tillkännager detta för regeringen.
34. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda rollen och funktionen personligt ombud i syfte att förbättra tillgången samt inkludera fler grupper och tillkännager detta för regeringen.
35. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en myndighet, förslagsvis Socialstyrelsen, bör få i uppdrag att följa reformen personliga ombud fördjupat och tillkännager detta för regeringen.
36. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att konstruktionen för finansiering bör ändras och tillkännager detta för regeringen.
37. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa att funktionen ”att identifiera och rapportera systembrister” fungerar och tillkännager detta för regeringen.
38. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att målgruppen för personliga ombud bör utvidgas till att omfatta unga från 16 år och tillkännager detta för regeringen.
46. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att gå vidare med Socialstyrelsens förslag om samordnande och stödjande uppdrag kring rehabilitering, habilitering och hjälpmedel och tillkännager detta för regeringen.

47. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om stöd med användbarhet av hjälpmedel och tillkännager detta för regeringen.
48. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regionerna bör ha ansvar för att förskriva hjälpmedel som används i vardagslivet, inklusive i syfte att få en aktiv och önskad fritid, och tillkännager detta för regeringen.
49. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om dialog med SKR för ett mer jämlikt förhållningssätt till hjälpmedel och tillkännager detta för regeringen.
50. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda förslag om en helhetlig hjälpmedelslag och tillkännager detta för regeringen.
69. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av att förändringar som sammantaget förbättrar livsvillkor och förutsättningar för självständigt liv och hälsa genomförs och tillkännager detta för regeringen.
70. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att prioriterat gå vidare med tillkännagivanden som gjorts om ledsagning i särskild lag och en långsiktigt hållbar finansieringsmodell för assistansersättningen och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:3063 av Linus Lakso m.fl. (MP):

11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa ett cykelstöd för specialutformad cykel och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:3158 av Martina Johansson m.fl. (C):

20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en utredning bör se över om ersättningen vid daglig verksamhet bör nationaliseras och tillkännager detta för regeringen.
22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheterna till studier som ett alternativ till daglig verksamhet och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:3159 av Malin Björk m.fl. (C):

11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om införlivandet av FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning i svensk lag och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:3166 av Christofer Bergenblock m.fl. (C):

19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen före mandatperiodens utgång bör utreda åldrande och funktionsnedsättning och tillkännager detta för regeringen.

BILAGA 2

Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet

Motion	Motionärer	Yrkanden
20. Motioner som bereds förenklad		
2024/25:50	Martina Johansson (C)	1 och 2
2024/25:95	Magnus Jacobsson (KD)	
2024/25:355	Alexandra Völker (S)	
2024/25:467	Nadja Awad m.fl. (V)	5
2024/25:498	Anne-Li Sjölund (C)	
2024/25:703	Daniel Persson (SD)	
2024/25:717	Daniel Persson (SD)	
2024/25:738	Magnus Manhammar (S)	
2024/25:895	Magnus Manhammar (S)	
2024/25:903	Magnus Manhammar (S)	
2024/25:1070	Magnus Berntsson (KD)	
2024/25:1114	Marléne Lund Kopparklint (M)	
2024/25:1333	Ulrika Westerlund m.fl. (MP)	1
2024/25:1367	Carina Ståhl Herrstedt m.fl. (SD)	3
2024/25:1482	Helena Gellerman (L)	
2024/25:1694	Tomas Eneroth och Monica Haider (båda S)	
2024/25:1740	Carina Ståhl Herrstedt m.fl. (SD)	1 och 4
2024/25:1796	Linnéa Wickman m.fl. (S)	
2024/25:1922	Nadja Awad m.fl. (V)	1, 6, 9–14, 18–21, 23, 25, 29 och 31–33
2024/25:2006	Carina Ståhl Herrstedt m.fl. (SD)	2
2024/25:2122	Lars Beckman (M)	
2024/25:2239	Ida Karkiainen (S)	
2024/25:2386	Magnus Persson m.fl. (SD)	9 och 13
2024/25:2513	Mirja Räihä m.fl. (S)	1 och 2
2024/25:2576	Ann-Sofie Lifvenhage (M)	
2024/25:2577	Ann-Sofie Lifvenhage (M)	
2024/25:2641	Ulrika Westerlund m.fl. (MP)	1 och 2
2024/25:2795	Ann-Sofie Lifvenhage (M)	
2024/25:2849	Ann-Sofie Lifvenhage (M)	
2024/25:2951	Martina Johansson m.fl. (C)	48, 49, 51 idd, 52, 55, 57 och 60
2024/25:3022	Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S)	141, 142, 144, 148 och 149
2024/25:3029	Carina Ståhl Herrstedt m.fl. (SD)	2
2024/25:3052	Annika Hirvonen m.fl. (MP)	16 och 20
2024/25:3054	Ulrika Westerlund m.fl. (MP)	1 idd, 2–4, 6, 7 idd, 8 och 9
2024/25:3055	Ulrika Westerlund m.fl. (MP)	48 och 49
2024/25:3063	Linus Lakso m.fl. (MP)	11

2024/25:3158	Martina Johansson m.fl. (C)	20 och 22
2024/25:3159	Malin Björk m.fl. (C)	11
2024/25:3166	Christofer Bergenblock m.fl. (C)	19
